

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

UN DRUM GLORIOS

Sfârșit de an, sfârșit de cincinal — iată, într-o primă semnificație, modul în care sentimentul timpului, situându-ne la o veritabilă oră de bilanț și perspective. Privim spre cumpăna dintre ani, vedem lămurit și cea vie și cuprinzătoare confluință a două etape sub semnul căror economia, știința și cultura românească, munca și viața întregii societăți au dobândit și dobândesc o distincție și o intensitate aparte. Sentimentul timpului trăit și asumat astfel este o dovadă de plenitudine iar proba cea mai exactă a acestuia are, în ordine economică și socială, temelii ca și criteriul faptelor, consonanță acestora în raport de propriile noastre cerințe și posibilități. S-a înaintat pe o nouă treaptă, spre noi altitudini în acest an care se încheie și care a făcut arcu de boltă al celor două cele mai efervescente decenii din istoria noastră nouă. Epoca inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, purtând pe de-a-ntregul emblema de cuțet și acțiune patriotică revoluționară, a cititorului și inspiratorului ei, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit prin înfăptuirea din acest an, o imagine și mai amplă, ajungând prin semnificația sa jubiliară să se instituie într-o adevărată măsură de inimă și conștiință pentru întreaga națiune.

Geografia economică și patriei a trăit schimbări și transformări urtase, cuprinzând azi cititorii și creatorii care fac cu mult mai vizibile și mai puternice forța și dăruirea cu care toți fiii și fiicele patriei s-au angajat pentru edificarea unui mare viitor. De aici, de pe culmea acestor cititorii se vede jur împrejur toată istoria trecută și viitoare. Se vede înălțarea precizată și ne vedem pe noi înșine ca piloni vii, în măsură, ai unei indestructibile unități. Sarcinile au fost mari, pe măsură și, desigur, așa cum o spune însuși secretarul general al partidului, s-ar fi putut face și mai mult. În bilanțul acestui an se adună și cresc victorii repute în toți anii celor două decenii și ele, aceste victorii, fac platforma sigură pentru lansarea unui nou program.

Un vast program de acțiune, cu orizonturi ample, de largi și înalte scopuri deschideri sociale — acesta este drumul pe care-l parcurgem de acum înainte, odată cu anul 21 al Epocii Nicolae Ceaușescu. Debutăm un nou cincinal a cărui configurație materială și spirituală hotărăie la cel de-al XIII-lea Congres al partidului continuă și consolidează toate realizările de până acum. Puterea de lege pe care Marea Adunare Națională a dat-o planurilor de dezvoltare economico-socială pe anul de care ne mai desparte numai puțin este puterea care emană de la propriile noastre gânduri, de la hotărârea și răspunderea cu care ne-am angajat față de viitor. La confluința dintre două etape stă certitudinea însăși a muncii și creației și stă mai ales ființa patriei care ne cuprinde și prin care ne realizăm ca revoluționari. Și în toate e un gând bun, de mai bine, în toate e un gând drept, de mai frumos. Precum și o magiul cu care-l înconjurăm pe cel ce se află la cîrmă și în inima destinului nostru național.

Un vast program de acțiune, cu orizonturi ample, de largi și înalte scopuri deschideri sociale — acesta este drumul pe care-l parcurgem de acum înainte, odată cu anul 21 al Epocii Nicolae Ceaușescu. Debutăm un nou cincinal a cărui configurație materială și spirituală hotărăie la cel de-al XIII-lea Congres al partidului continuă și consolidează toate realizările de până acum. Puterea de lege pe care Marea Adunare Națională a dat-o planurilor de dezvoltare economico-socială pe anul de care ne mai desparte numai puțin este puterea care emană de la propriile noastre gânduri, de la hotărârea și răspunderea cu care ne-am angajat față de viitor. La confluința dintre două etape stă certitudinea însăși a muncii și creației și stă mai ales ființa patriei care ne cuprinde și prin care ne realizăm ca revoluționari. Și în toate e un gând bun, de mai bine, în toate e un gând drept, de mai frumos. Precum și o magiul cu care-l înconjurăm pe cel ce se află la cîrmă și în inima destinului nostru național.

Luceafărul

CIVILIZAȚIE ROMĂNEASCĂ (XXXVIII)

CARIATIDE

I voi cita din memorie, parafrazându-l, de fapt, pe H. Coandă, care a adus glorie, deopotrivă, României și Franței, umanității în general: poporul român a dăruit omenirii, raportat la numărul de locuitori, unul dintre cele mai mari procente de oameni de seamă și bine ar fi dacă toate popoarele lumii l-ar urma exemplul. Cum oră să nu te miră dacă este român, cînd vezi că în majoritatea covârșitoare a domeniilor de activitate umană

această țară mică și atât de înmăsoasă a dat creatori de primă mărime, deschizători de drumuri, repere fundamentale ale genului în acțiune? Românul este extrem de inventiv, are o minte mobilă și limpede, raționalismul lui este proverbial, sporindu-și valoarea în amestec cu o fantezie debordantă, care se pliază pe traseele cele mai delinciale ale miracolelor firii. El poate fi istoric

Corneliu Vadim Tudor

Continuare în pag. a 8-a

REPUBLICA XXXVIII

Desen de Ilie Florin

GÎNDURI REPUBLICANE

Venim cu sentimentul republican într-o tradiție bogată și frumoasă, inclusiv literară. Cînd, în Decembrie 1947, a fost abolită monarhia, țara n-a suferit, poporul nu s-a înfiorat iar cei cu o conștiință înaintată a istoriei, în frunte cu comunistii, oamenii oropșii și neajăși, au exultat și au văzut în republică noul lor climat spiritual, noul lor destin. Literarii, toți artiștii au văzut în republică o vocație. Numădăci după proclamarea ei, s-au scris poezie, cîntece, s-au pictat fresce și s-au tăiat statui, cu acea dăruire pasionată ce amintea de explozia inspirată a anilor 1848. Clima dulce a democrației era mereu mai propice actului de creație.

Desigur că pe parcursul anilor, al deceniilor, instituția republicii românești și-a avut evoluția istorică firească, trecînd prin faze de decanță și sublimare, în funcție de însăși evoluția revoluției noastre socialiste. Din faza de republică populară, evoluînd structural și nu doar instituțional, s-a ajuns la faza de azi a republicii socialiste, cu un caracter național bine marcat, suveran și independent — în consubstanțialitate cu umanismul vocalist și în climatul superior al unei democrații largi și tutelare. Literar, acestea sînt argumentate prin repunerea în lumina adevărată a întregii noastre tradiții culturale naționale, după anii de dogmatism, de segregare a valorilor clasice și moderne. În deschiderea culturală spre universalitate. În renașterea spirituală vădită în recitarea adevărată și cinstită a istoriei neamului, în readucerea la dreptul firesc de a se rosti a unor discipline deunăzi eradicate ca sociologia, filosofia culturală, genetică. Toate acestea au deschis larg democrația în cultură prin așa-zisa democrație a

stilurilor, trecîndu-se treptat la polifonia ei de azi, poezia dovedînd-o, cred, cu mai multă convingere, prin caracterul ei mai frust, și mai direct emoțional.

Este aceasta opera partidului nostru comunist, în primul rînd a Congresului al IX-lea. Iată, acestea sînt argumentele noastre, artistice, de sărbătoare onomastică a republicii — noi venind, firește, cu specificul muncii noastre. Singura distonanță este că, în această revistă a tineretului literelor și artelor românești semnatul rîndurilor de față este, vai, trecut demult de barierele fluide ale tineretului, poate chiar veteran — ceea ce folosește, totuși, țînîndu-se cont de faptul că el a trăit proclamarea republicii, și încă la o vîrstă la care tinerii de azi debutează cu largi posibilități, în reviste și vremare, unii chiar editoriali dar la care, pe vremea aceea, subsemnatul era fericit că-și poate citi versurile într-un cenuclu de provincie, valoros, dar fără acces la presa foarte puțină de pe atunci. Or, este și acesta un exemplu de vechi și de nou destin literar.

Al. Andrișoiu

În fața istoriei

Cum un poem pe care îl așez într-o carte, anul ce a trecut își află rîndul și locul în calendarul vieții noastre. Măsurîndu-l, ne raportăm pe noi înșine la faptele noastre, la visele noastre. De acum, 1985 devine memorie. Cu toate lucrurile pe care țara le-a continuat, le-a împlinit între frumusețe și durată. El ne dă însă, deopotrivă, sentimentul datoriei față de viitor. Într-o lume frământată de seisme economice și sociale, pusă mereu sub semnul întrebării de amenințarea unei conflagrații nimicitoare, România își pune — și e firesc și profund omnesc acest lucru — și e firesc și profund omnesc acest lucru — problema construcției pașnice, a progresului, a viitorului. A păstrării ființei sale libere și demne, a tezaurului său de istorie și de speranță. Acestui crez îi sintem datori cu fapta scrisului nostru, cu întreaga noastră conștiință. A te dedica unor ambiții mărunte, a evada din realitatea deseori dramatică a marilor teme de meditație și de acțiune ale poporului tău echivalează pentru un om al scrisului cu o trădare a conștiinței sale.

Poate, mai mult ca oricînd, ori poate ca întodeauna — ce lecție sublimă ne oferă înalta noastră — se cere să stăm cu mintea, inima și literatura noastră în fața istoriei. Între hotarele de dor ale limbii române, între oa-

menii patriei. Convorbind cu adevărurile epocii noastre, conștii că aici și numai aici, acum, lucrarea noastră poate căpăta semnul ducății. Într-o geografie care se cheamă Muntenia, Oltenia, Transilvania, Moldova, Banat, Dobrogea, adică țară românească, adică Românie, avînd peceți străvechi de drepturi și de singe, cărțile noastre trebuie să devină manuale ale iubirii de patrie.

Este, aceasta, cred, proba supremă a demnității scriitorului, legitimarea sa ca fiu al țării sale.

Restul e trudă asupra cuvîntului și har, dar fără asumarea condiției de luptător pentru marile idei și deslășuri ale vremii tale, ale națiunii tale, scrisul îți se va pierde ca un pîru de cîmpie sub secețele verii.

Incepe un nou an. Îi incredintăm gîndurile, împlinirile și neîmplinirile, îi incredintăm viața noastră. Primindu-l cu iubire și speranță, cu sentimentul acesta al responsabilității grave în fața istoriei. Îi întîmînăm această, cu toți al noștri, în casa de frumusețe ce se numește și se va numi etern România socialistă.

La mulți ani!

Nicolae Dan Frunteletă

Demersul critic

Un an literar înseamnă o sumă de cărți, dar și de semnificații. Importanța semnificațiilor nu este cu nimic mai prejos decît aceea a cărților. Anul literar 1985 își are desigur fațada lui de titluri, dar și fațada lui de titluri. Jucul cu ideea de valoare a fost pus în discuție. Despre valoare s-a scris și s-a vorbit amănunțit mult în ultimii ani. Cuvîntul „valoare” devenise cheia universală a tuturor problemelor. A apăra valoarea literară a fost indolentă de capătul a multor comentarii literari. O indelețnicire practică cu atîta ardore încît i s-a uitat chiar scopul: valoarea literară. Valoarea aveau, deci, apărătorii ideii de valoare: valoarea în sine nu mai avea importanță. Dar proclamarea valorii nu aduce după sine, minte, valoarea. Așa se face că ne-am trezit în fața multor „valori” și „evenimente literare”, care nu erau nici una și nici alta. Cuvîntul „valoare” nu este un „sesam”, cei care-l poartă ca pe o amuletă nu ajung automați la ea. Superstiția „valorii”, cuvînt purtat ca un talisman papuș nu produce automat va-

loarea, ba poate chiar, dimpotrivă, să deschidă ușa valorilor precare, nonvalorilor.

Războiul pentru valori poate deveni, și devine ridicul, atunci cînd tezaurul aparat, este vizibil precar. Nu cumva, acest război are tocmai rolul de a nu ajunge să „pipăi” cu adevărat „valoarea” pentru a-i proba rezistența? În acest caz deviza valorii, trompetă care-i glorifică sunetele, zăngănitul de arme întru onorarea ei, vocele justițiare care cer capul celor care nu adoră „valoarea” (adică nume valoare!), nu sînt decît aspectele unei lupte împotriva valorii adevărate.

De prea multe ori critica literară a trimis pe cititor la „pomul lăudat” de unde s-a întors cu sacul gol.

Este o întimplare că cititorul umblă după scriitori, pe care-i preferă și iubeste, iar critica literară se îndreaptă de multe ori, de cele mai multe ori, în sens invers? Că scriitorii pe care-i cul-

M. Ungheanu

Continuare în pag. a 2-a

ANTOLOGIE SCOLARĂ

GURĂ DE RAI

Iubita mea Patrie, România, leagănuț de aur al moșilor mei, îți ascult răsunătoarea de ființă vie, de mătăz lăscărie în chinurile făcerii cu broboanele de sufletului chipul neprihănit, îți aud durerea transfigurată în tînguinea bocetului după fiii tăi cei mai buni, pe care a trebuit de atîtea ori să-i deștepți din sălașele tale de îmbărbătare în miez de noaptea la născala dășmanilor, iubita mea Patrie, mătăz și soră, îți aud bocul în sufletul zilei de început de vară, îți urmăresc cu așteptul la gură drumul tău pornit spre cea mai tainică stea prin sbuciumata, năvalnică și necruțată țara istorie.

Pentru că tu, iubita mea Patrie, n-ai fost robită de trufie în mersul lepănat al hoizilor tale, pentru că nu-i semetie în azurul senin al Carpaților, pentru că veștea ta în noaptea stîni n-a însemnat niciodată pînă față de cei ce dorm, să-i cotropești prin vicieșug, pentru că-i Gură de Rai întreaga ta alcătuire și nădădăuire, pentru că ești ancorată dintru începutul ființării tale în această umanitate transfigurată, pentru că te-ai socotit fiică a soarelui, iubita Luceafărului de ziuă, graiul tău Gură de aur, pentru că acest pămînt, de la Marea Pontică pe fluviul, roată peste Putna pînă la nunțile Maramureșului, din virful Bucegilor pînă la zbulciumul Dunării prin porți, prin raiul Deltei gurilor de vărsare la plaiurile Transilvaniei, pentru că, după toate silnicile și prigonirile și nedreptățile strigătoare la cer ai avut bucuria birătorului peccatului într-un cuvînt nemuritor această Patrie, strigînd-o pe numele de taină, anume Gură de Rai. Da, nu te-ai rusinat, nu te-ai sfiit, nu-ai avut teamă și spaimă și îndoială, ci cu bucurie ai spus-o din vremi imemorabile pe bătaia singelui odihnit după luptă, ai spus-o: Gură raiului, acest pămînt al moșilor mei, al maicii maicii mele.

Și dacă ai spus-o și-o repeți zilnic, ceas cu ceas, din generație în generație, să-ți-o înserhi la vedere pe ușorii ușilor, pe frunte și pe miini, pe vite și bucate, neam de neam, om de om, din tată-n fiu, nemuritori, citiți-le-va Luceafărul de ziuă pe cerul instelat al sufletelor noastre.

Cu lumina Lacrimii îți scriu numele și drept și nepieritor nume ca tot numele, dar, mai presus de toate, pentru că-i carne din carnea mea și oase din oasele mele, nume blînd, transfigurarea pămîntului, Patria mea din veac spre veșnicie — Gură de Rai.

Ioan Alexandru

Un călduros

La mulți ani, 1986!
tuturor cititorilor și colaboratorilor noștri

Nicolae Ciobanu

Continuare în pag. a 2-a

Colind

Vine Anul Nou în țară
Ca un sunet de vioară;
Vine-n început de zi —
Cu dorința de-a trăi.
Anule Nou și Român,
Într-o casă de stăpin,
Vii la noi birurilor —
Mîndrie din tricour.
Munții mei îți dau înțele;
Ne-nlînim în frumusețe;
Și cîmpurile îți spun:
Să fii bun, Anule bun.
Și oricum ai vrea și-ai face,
Să ne-ai aduci în luna pace!
Licărire dintr-o stea —
Anule, nădejdea mea!

Dim. Rachici

Viața literaturii

Literatura și viața, cum bine știm, este singura ontologie a fundamentei, ce obsedează, deopotrivă, conștiința artistică, și conștiința critică. Orice de, toate concepțiile estetice încercară să se (auto)definiască în considerare raportul dintre cele două noțiuni. E un raport care la nivelul simplitudinii enunț pare extrem de limpede și, ca atare, ușor de înțeles, dar care, în tulburătoarea lui complexitate și adîncime existențial-filosofică, se arată a fi închis în enigma propriului mod de a fi, întodeauna același și totuși altul de fiecare dată. Mergem însă mai departe și ne întrebăm dacă nu cumva seninismul și conștiința trăirii plene în și prin creația literară este acela care deschide calea de acces întru înțelegerea asumată a raportului în cauză. Cu alte cuvinte, viața literaturii însăși, percepută și asumată în corporalitatea ei monadică, în care se reflectă viața lumii însăși la treapta propriei abstracții în planul conștiinței de sine, iată, de fapt nexus-ul problemei. În măsura în care un „fragment” de istorie literară trecută, ori prezentă produce revelația unui asemenea unghi de incidență ontologică sintem îndreptățiți a crede în viabilitatea exemplară a actului de creație. Căci numai astfel putem vorbi de viața literaturii ca viață umană însăși, adică în măsura în care cea dintîi își afirmă modul de existență în sine și pentru sine la nivelul tuturor faptelor și ipostazelor ce-i aparțin.

Corporalitatea monadică a vieții literaturii române de azi, la rîndul ei, reprezintă o realitate mai presus de orice îndoială. Aceasta justifică în ultimă instanță convingerea fermă a criticii și istoriei literare actuale că avem a face, efectiv, cu o nouă epocă literară, datorată trăsăturilor intrinseci ce-i conferă o personalitate de ansamblu cu totul distinctă, în raport cu tradiția de la care se revendică. Cum și cit, în calitatea lui de „mini-fragment” aparținînd marilor ansambluri literari române contemporane, anul literar 1985 se integrează efectiv, cu aportul său relevabil, în structurile acestui mare ansamblu, e o întrebare care nu

Nicolae Ciobanu

Continuare în pag. a 2-a

IPOSTAZE LIRICE

S e scrie multă poezie astăzi. Și nu s-ar putea spune, nici de către cei mai sceptici, că se scrie poezie slabă. Dimpotrivă: un număr urmasor de poezii servesc la a decela individualitatea de excepție a poeziei românești actuale este tocmai valoarea ei medie ridicată. Ultimele decenii au afirmat simultan civa mari poezii, cu o prezență artistică deosebită de pregnantă, alături de o impunătoare suită de autori mai tineri. Totul pe un fond, ei înșiși, elevat. Prezența liricii de azi este rezultanta directă a varietății ei, vorbind grător de deplina maturitate a fenomenului. Se scrie mult și divers, de la formule tradiționaliste mai mult sau mai puțin „obosite” la experimente de limbaj dintre cele mai inedite. Fiește, în măsura în care găsirul secolului XX ceva mai poate fi considerat inedit în materie de literatură. Dacă unele modele care provin din perioada interbelică sînt încă persistente, ele îmbracă o sensibilitate nouă, o problematizare existențială de altă factură. Accentu se mută și uneori accentul este în „bătărilor”. Desigur, există și poezii care prezintă la sistematizarea (clasificarea) după o unică normă dialectică, nu e mai puțin de adevărat că ele oferă prilej pentru multe reflecții, de la judecata tematistă la cea stilistică, de la posibilitățile de investigație categorială în sens filosofic, la analiza strict lingvistică.

Anul literar 1985, an în care literatura română a pierdut doi autori însemnați, plină putere creatoare, Grigore Hagiu și Marius Robescu (ultimul prezent în librării în aceste zile cu *Joc și Inviere*), nu face excepție. Judecățile generale îi sînt aplicabile: cu mențiunea că nu a fost deloc sărac în apariții remarcabile, chiar dacă i-am numi (vicul generalizării) un an neașteptat. Deși în mare măsură, probabil că ar trebui început cu cele câteva antologii care, într-o bună măsură, îi dau tonul. Toamna ne-a oferit ediția îngrijită de Alexandru Condescu, „cu acordul autorului și sub direcția lui supraveghere”, din poezia lui Nichita Stănescu: *Ordinea cuvintelor*, două volume în un singur volum, în care sînt reafirmate cronologie și tabel alfabetic al poezilor după titlu (Editura „Cartea Românească”). Un aparat bogat, discutabil desigur în unele privințe, într-o carte amplă și, nu ne ferim să spunem, reprezentativă pentru că, de fapt, nu avem motive să nu credem că ea este ediția cea mai bună din poezia lui Nichita Stănescu. Își așteaptă ediția critică e la fel de adevărat, dar faptul acesta nu diminuează din meritele acestei apariții. Urmată la puțin timp de *Antimetazic*, sub egida și cu efortul aceluiași edituri, convorbirile realizate de Aurelian Tîtu Dumitrescu cu marele poet și apariția în *Simplimentul literar-artistic* a *Școlii tineretului*.

Colecția de largă popularitate „Cele mai frumoase poezii” (Editura Albatros) ne-a oferit anul acesta cîteva culegeri cu totul remarcabile. În ordine cronologică: Mircea Ciobanu, *Marele scrib* (prefată de Magdalena Popescu), Cezar Ivănescu, *Kod* (prefată de Artur Silvestri), Ioanid Roman, *A doua zi* (prefată de Laurențiu Ulici), *Sint* (poezii), Ioanid Roman, *Ime*, cu o operă încheiată, indiferent de audiența critică înegală, uneori nemeritat de completă. Mai mult, o bună parte a criticii tace cu înverșunare vizavi de ceturătoarea poezie a lui Cezar Ivănescu, neluînd în seamă experiența de limbaj pe care o poartă în calitate a acestei experiențe unice, deloc supusă vreunei mode trecătoare. Și de-ar fi să ne descărțim frunțile — cu altă mară pentru criticii mlopi la unul din fenomenele cele mai interesante din literatura actuală. (Nu singurul, tratat cu aceeași goală „strategie”, un exemplu la îndemînă) Vom reveni în continuare, văzînd ce au reținut acești autori în selecțiile de acum, de comparat eventual (spațiu nu ne permite), cu antologiile tipărite în serie, „Hyperion”. Cînd sînt alcătuite cu discernămint critic, antologiile de autor sînt în fond cele mai exacte „stenograme” ale existenței artistice.

Direcția poeziei politice, explorînd unele modalități parabolice, ridicîndu-se la apăsătoare demnitate și înfățișîndu-se la demnitate, ultima a ființei ar fi ilustrată, dintre aparițiile recente, de cartea lui Nicolae Drăgăș, *De veșe la anotimpuri*. Cercul solar al acestei poezii se închide asumîndu-și fără declarații retorice responsabilitățile morale și civice. Poezia preocupată de recuperarea și afirmarea identității, tendință foarte activă în lirica postbelică, s-a înfățișat în cîteva volume mai mult decît notabile. În *Dialog la mal*, apolinismul lui Cezar Baltag are parca o răsunare extatică, „dialogul” fiind de fapt o exacerbare a funcțiilor de obiectivare a eului în raport cu genericul (dar și cu demnitatea) de *Sol*. În *himeric*, frenetică și exotica este poezia lui Nicolae Dan Frunțelă. *Sud, pînă la capăt* e o carte relevantă prin complexitate și omogenitate: dorul de ingenuitatea „tradițională” a universului rural — și de pitorescul lui ingenuu, alături de „candoresa” vinovată a pierderii balansului imaginărilor între aceste structuri de sensibilitate delicate deseori măsura originalității, transparenta melancolică stînd lîngă fragmentul blasfemiator. Candore are în fronda lui juvenilă și nostalgic Lucian Avramescu (Nu cer ierare, 3). La polul opus, dar ilustrînd aceeași predicție pentru „vitalitate” vitală, mult mai abstractizată însă (ermetizat), este Cristian Simionescu în *Maratonul*. Un pantemism muzical e observabil în lirica lui Horia Bădescu, în mod deosebit în cartea de anul acesta, *Apărarea lui Socrate*, amintind, reținut dar adinc, de culorile pe cîz de telurice pe atît de suple și rafinate din muzica lui Dvorak.

Cu o natură moartă în care aparența de dezordine e rezultatul studiului și al cărei alici intrînd deopotrivă rusticul și citadinul, prospețimea și automatismul, explozia de soare și declinul culorii, materia fragilă și substanța „tare” a fericiții, curiozitatea naivă și blazarea, seamănă poezia lui Aurel Gherghiu din *Diagnostic strălucit*. Pentru că am vorbit de citadinism, ar fi de citat în mare măsură, cărțile lui Constantin Abalut (II erezii), Florenta Albu (Terase), Otilia Nicolescu (Spectacol imagină), George Almosinio (Poeme din foliole verde), Mircea Florin Sandru (Viața în infrarosu), ultimul cu o foarte coerentă poezică rațională la trepidant flux al vieții contemporane.

Fluviu întîmpiator, de Sorin Mărculescu, conceput ca parte integrantă a *Cărții singure* (1982), ilustrează poezia intelectuală, jubilația lîmnică reverberată asupra unei „materii” fastuoase — o meditație sprînjinită pe forme materiale. În aceeași sferă, dar cu altă formulă, s-a înscris poezia lui Aurel Rău, a cărei sursă livrescă nu contrafece o anume naturalitate (auto)ironică (*Miscare de revoluție*).

În fine, poezia tinerilor autori, discutați și „disputați”, ori trecuți sub o tăcere incorectă profesional. Am reținut în mod deosebit volume publicate de Liviu Ioan Stoilcu (*Cînd memoria va reveni*), Smaranda Cosmin (*Sărbătoarea lui Alexandru*), Corneliu Ostahie (*Existența de probă*), Domnița Petri (*Celălalt*), Vasile Mihăescu (Anonim cu ceas de buzunar).

Costin Tuchila

Viața literaturii

Urmare din pag. 1

trebuie ocrotită și căreia, deși oarecum prematur, se cuvine a-i da răspuns chiar acum. Cel puțin conștiința lucidei participări la viața literaturii române actuale și în acest an îndreptățește formularea acestui cetezător deciderat. Altminteri, speranța legată de viitorii ani literari ar fi de neconceput. Certitudinea vieții literaturii române de ieri și de azi constituie unica chezie și a vieții literaturii de mîine. De această certitudine este condiționat însuși modul nostru de a vieții în sepsul complet al noțiunii.

ANUL LITERAR 1985

LIRICA TÎNĂRĂ: UN ECHILIBRU BENEFIC

fără să aducă modificări spectaculoase, anul 1985 a însemnat, pentru lirica tînră, o perioadă de stabilizare și de sedimentare a experiențelor în sensul revenirii la un echilibru benefic după „erupția” incoerentă declanșată, la începutul deceniului nostru de gruparea poetică „80”. Abandonarea treptată a experimentului ostentativ s-a făcut în favoarea unui spor de profunzime și impresia de fond este că, în momentul de față, asistăm la o recuperare a conștiinței reflexive în poezia tînră, la o recucerire a lirismului și a emoționalității în plan expresiv. Poezia, în general și lirica tînră, în speță, cunosce o renaștere neoromantică ce acționează subteran, fără zgomot de suprafață. Paralel cu această evoluție liniștită, dar de substanță, critica își recistigă treptat „exactitatea admirabilă” și obiectivitatea evaluărilor, sesizînd totodată pulsul noi sensibilități „postmoderniste” și direcțiile principale. Dar să lăsam cărțile să vorbească.

Poemele lui Mircea Florin Sandru, cuprinse în volumul „Viața în infrarosu”, volum apărut anul acesta, continuă preocuparea autorului în direcția transfigurării lirice a universului citadin. Poetul a impus o formulă originală de structurare a „vieții” urbane prin o pulverizare imagistică de tipul „hologramă” lirice, amănunțele cotidianului se înregistrează pe „Ecranul de radar” al simțurilor transformînd imaginea metropolei într-o ferie spectrală. Alături de celelalte volume ale autorului „Viața în infrarosu” propune o nouă sensibilitate poetică a spațiului citadin. Pe alte coordonate lirice se plasează volumul „Tirania visului” (II) al poetei Carolina Ilica, autoare parcimonioasă și atentă „regizoare” a propriilor apariții în public. Cartea de față adună, într-o arhitectură rafinată, poeme meditative în ton elegiac, proleții ale splendorii și ale angoselor letale, mai peste tot simlîndu-se riguroasa ardeleană a expresiei. Autoarea e o excepțională stilistă, o „carteziană” a emoțiilor crepusculare fără însă a pierde misterul orfic al rostirii. Tînrul poet Nichita Danilov ne oferă, prin cea de-a treia carte a sa „Arlecchini la marginea cimpii”, proba unei descoperiri remarcabile a poeziei personale. Piesele incluse în volum, construite după maniera cunoscută a autorului, sînt parabole cu tentă expresionistă, ascunzînd sub faldirile imaginărilor tenebroase încercătura marilor simboluri. Chiar dacă monotonia și retorismul tind uneori să sufoc semnificațiile, personalitatea demersului liric e de netăgăduit. Nichita Danilov înaintea „în răspăr” în contextul generației sale ironice și ludice, încercînd să reimpună solemnitatea discursului poetic și o anume grandoare apoteigmatică a expresiei. De cu cînd să ne referim la formula „focșaniană” a lui Liviu Ioan Stoilcu care ne oferă anul acesta placheta „Cînd memoria va reveni”, demonstrînd-ne că nu intenționează să se continue la insolita sa rețetă poetică. Autorul continuă să caute în disoluția lirică sînsale unui noi lirism, fragmentarizînd sintaxa poetică pînă la imposibilitatea de a se abstrage de la labirintul zărea extremă îl vor conduce poete la o nouă

polifonie estetică, pînă atunci însă, texturile sale rămîn doar... experimente.

Poeta aflată inițial în gruparea „optzeciștilor”, Domnița Petri și-a păstrat individualitatea și sobrietatea antironică, fapt vădit și în ultima sa carte „Celălalt”, volum care, încă din titlu, divulga tensiunea psihologică a întregii sale creații. Poezia Domniței Petri e una a trăirii atente a stărilor feminine acute și a simțurilor atente pe fondul unui expresionism rural care dă particularitate universului său afectiv. Autoarea e aici mai puțin frustă decît în volumul de debut, stările ducînd mai degrabă la controlul stilistic tînd sub prețioasă conștientizare primară. Cert este că, în marea lor majoritate, poemele denotă remarcabilă simțibilitate a frazării și o autentică și comunicabilă lirică. Pe aceeași linie a înălțării expresive se înscrie și recentul volum al Smarandei Cosmin „Sărbătoarea lui Alexandru”, în care sesizăm orientarea poetei spre expresivitate mijlocie și medievalizantă. Tînră asertivă acționează acum la ornamentații alexandrine și limbaj ezoteric dar își păstrează tonul sarcastic și luciditate stilistică care au dat personalitate volumului său de debut. Se pare însă că fantezia orghioasă a poetei se îndreaptă, dată cu această carte, spre alte orizonturi.

Egal cu sine însuși, Corneliu Ostahie propune, în recentul său volum „Existența de probă” o poezie meditativă și literară în care datele existenței concrete se lăpăd în armonia contemplației. Poezia „evocă stăruie realitatea, în tonuri blinde, melancolică, cuprinsă de autorului „amortizată” ascunsie cotidiene transfigurîndu-le în simonii umane. Inerți dar sigur, Corneliu Ostahie își elaborază o pastră proprie, recunoscută. Tînrul poet Magdalena Ghica nu se prezintă, la cîntecul său de debut, „furtunos” cu „Hypermetaria” în-o postură la fel de energică în noua sa carte intitulată „O tăcere străzătoare”. Autoarea cultivă și în acest volum, poezia expresionistă și stilistică avînd tendința, nu se ferim, de a sora lingvistic prin durități expresive superflue. De remarcat este însă faptul că, spre deosebire de poemele sale anterioare, stilul expresionist este secundar de astă dată de o reflexivitate mai profundă, ceea ce înseamnă că abordînd efenelile zgomotoase de suprafață, poezia își va afla sensibilitatea autentică a eului liric. La polul opus se află poezia cultivată de Cleopatra Lorintiu în volumul „Terasa cu oleari”. Sensuală și livrescă, poezia autoarei gravitează în melancolie în jurul abstracțiilor intime, figurînd arăbescuri sentimentale. E o lirică „rocooco”, elegantă și grațioasă fără încălcătura marilor probleme existențiale dar atent caligrafiat stilistic.

Rîndurile de mai sus, neavînd, bineînțeles, pretenția unui bilanț exhaustiv — sau limitat doar la cîteva din aparițiile editoriale ale anului 1985 cu scopul de a rețea, prin intermediul unor „esantioane”, tendințele poeziei tînră în momentul de față.

Alexandru Horia

MIȘCAREA PROZEI: ÎNAINTE DE SINTEZĂ

Impresia finală pe care o lasă anul literar 1985 în proză este aceea a unei parcureri deosebite a formelor literare, eliberată curvă de distorsiunile de compoziție și o oarecare tendință expectativă, de așteptare, nu poate fi decît în ciștig. Literatura prozastică a acestui an a fost dominată, în aparență, de genul prozei scurte, cu revenirea sa puternică și exemplară în cotidianul unei literaturi asemănătoare plină afirmare. Dominanța aceasta este, pare-se, numai o impresie fizică lăsată de discuțiile critice din reviste, discutiți purtate mai ales în jurul cărților de proză scurtă scrise de autori tînrari. Presiunea acestor întîmpinări a fost într-adevăr majoră și reprezintă, avem această opinie, o expresie a unei emoții sincere în fața apăsătoarelor evenimente creativi importanți dovînd de pe acum disponibilități artistice incontestabile în domeniul literaturii adevărate.

Au debutat editorial în acest an noi prozatori de valoare, care, pe lînia unui realism nemetatoric și plin de viață analizează veridic cele mai neașteptate și în același timp cele mai comune aspecte ale realului văz și figurat. Cristian Teodorescu („Maestrul de lumină”), Ioan Lăcustă („Cu ochi blianzi”), Alexandru Vlad („Frigul verii”), Ioan Grosan („Caravana cinematografică”) sînt numai cîteva dintre acești prozatori despre care vom mai avea ocazia să vorbim. Mulți alți tineri scriitori au abordat anul acesta, unii dintre ei, cu excelențe rezultate, instrumentele genului scurt. Florin Bănescu („Moara de apă”), Daniel Vighi („Povestiri cu străda depozitului”), Ion Marin Almăjan („Întoarcerea spre asfîlturi”), Adina Keneres („Rochia de crin”), Antoaneta C. Iordache („Cursiv de septembrie”), Traian Oțeanu („De dirineată pînă seara”), Gabriel Iuga („Ningea pentru unul singur”), pot oferi într-un viitor nu prea îndepărtat surprize dintre cel mai diverse. Romanul a apărut anul acesta tot noulii val de tineri scriitori care confirmă sau se afirmă, scriitori care nu lasă totdeauna, așa cum ne-am fi așteptat, impresia aceea ambiguă de cruditate ori didacticism impulsiv. Radu Anton Roman („Zile de pescuit”), Tudor Vlad („Ascensiunea nocturnă”), Radu Tăculescu („Dezolele lui Marsiaș”), Marta Bărbulescu („Trep-tete verii”), își îndreaptă atenția spre cele mai felurite aspecte ale realului. Dintre prozatori consacrați doar Fănuș Neagu („A doua carte cu prieteni”), Radu Cosasu („Logica”), Pop Simion („Student la istorie”), Ion Băieșu („Balanta”), Marcel Petrisor („Temerii”), revin anul acesta în atenția cititorului românesc două romane mai restrîns întîndere: Tudor Octavian („Pirul principal. Cuadratura cerului”), Romulus Cojocaru („Impărații”), Eugen Lucezianu („Fluxul apoi dulci”), Ion Vlasiu („Succes moral”), George Arion („Profesionistul”), Grigore Zanc („Căruțul de fugă”), Daniel Drăgan („Ursa mică”), Rodica Brăga („Singurătatea pămîntului”), Constantin Mateescu („Bal la casa ofierilor”), Constantin Gheorghiu („Apoteoza”), Ma-

nole Neagoe („Testamentul”), întregesc un tablou fatalmente restrîns al prozei de mai lungi dimensiuni al acestui an totuși bogat în realizări, sau doar năzuite.

Un fel de standard comun de referință îl reprezintă, în proza scurtă, cărțile de debut colectiv, capabile să descopere și să proclame eventualii noi scriitori care se prezintă deocamdată numai într-o formă a artei degustării, cărți pe care simțul critic nu le poate privi decît cu papilele gustative deschise la maximum și un eventual atu personal și imaginației futurologice. Dumitru Augustin Doman, Tudor Stianu, Dan Petrescu (cu volumul „Proze”) și Aquilina Bărbulescu, Violet Marineasa, Constantin C. Platon, Mircea Pora, Gheorghe Secheșan (cu „Drumul cel mare”), sînt numai două exemple în acest sens care, cu greu își vor putea croi în viitor, mergînd pe aceeași cale editorială, o coerență intru estetică.

Cu certitudine, proza anulului 1985 se desparte (sau se va despărți într-un viitor previzibil) de o experiență literară manifestînd de la început o certă suferință subterană de care nu s-a putut lecu nici prin intermediul unei tendințe de metamorfizare retorică, o filifire rece și descriptivă ale unor aripi îngreunate prea mult de experimentul continuu, deloc definitiv, ori cu o dit de slabă speranță de definitivare. Evident, este vorba de textualism, tendința literară careia, iată, cîțiva dintre adepții inițiali care au sesizat utilitarismul brut, imediat, îl fac de pe acum semne de adio nu înainte însă de a-l fi mistuit pe de-n-tregul în scopul deloc static de a-l face semnificativ în scriere, ceea ce înseamnă de fapt o reechilibrare categorică a balanței, a autonomiei artei adevărate față de arta făcută, prezentată. Conflictul, tipic, pentru literatură, care s-a observat anul acesta între critica sustinînd textualismul (o critică mai mult de ambianță schițată, dar niciodată pronunțată definitiv) și critica integrală opunîndu-se textualismului ca metodă unică și miraculoasă a creației literare propriu-zise, va avea, nu mai încapă nici o îndoială, un rol bine determinat de sistematizare a evenimentelor ambiguități și incertitudine viitoare. Singuri scriitori sînt însă în măsură de a da un răspuns ferm în această privință.

E de presupus că viitorul tablou al cărții de proză nu va suferi modificări bruște, ori devieri spectaculoase dată fiind influența încă marcată a teoriilor literare acrobactice și deconcertante ca și cea a literaturii dintotdeauna făcînd necesară distincție între uz și abuz, între frumos și urit. Dificultatea nu este aceea a alegerii între două teorii rivale care pot avea, în definitiv, o acțiune psihologică limitată, ci în aceea de a vedea și a prezenta viața pe o concepție savantă, robotizată, ori de a redescoperi, fidel și infidel totodată, atît viața cît și literatura în propriile noastre pagini de creație.

Adrian Dafir

CRITICA LITERARĂ: SINTEZE DOCTRINARE

Un examen de temperatură a criticii literare recente da indicii, din toate punctele de vedere, dintre cele mai liniștitoare: ea înaintează, fără de îndoială, în direcția consolidării unei teorii de factură organicistă, veridică prin sinteze și prin contribuții de doctrină. Cele mai însemnate apariții ale anului 1985 trebuie considerate, din acest punct de vedere, „Apollo sau ontologia clasicismului”, de Edgar Papu, și „Exactitatea admirabilă”, de M. Ungheanu. Am comentat la momentul potrivit aceste sinteze așa că nu repet ce am spus acolo: atîta doar că legătura dintre ele este labilă, prin sfîrșirea de a da un răspuns românesc, original, unor interogații de natură universală. Cu esul despre clasicism, Edgar Papu încheie cartea dedicată tipologilor creatoare, adică contribuții, despre romanticism și baroc, completînd astfel teoria și adăugînd teorii de sinteză, (prin care trebuie să înțelegem, mai ales, polifonia), ideea de creativitate în marșele unor tipuri fundamentale. Anulând descria barocului, Edgar Papu desfășura o ingenioasă comparație, de fel protoronic, între romanii și portughezii barocului masculin și barocul Buzănițan, agonie al lui Neagoe Basarab erau acuzate de a exista în același regim de creație. De ar fi ar fi pornit, în marginile unei tipologii, creația se dovedea vitală, în aiaa prezentați esteri. Un capitol, e adevărat că succint, despre clasicismul românesc, adăugînd în sinteza de acum și dimensiunea subiectivă a acestui aspect.

Dacă prin ciclurile lui, (unde „Din clădirea noastră” nu e o bizariție, ci însăși cheia acestui aspect), Edgar Papu deslășoară elemente ale creației universale, „Exactitatea admirabilă”, de M. Ungheanu, pornește de la ipoteza lui G. Călinescu privind „la creația autohtonă de factură medievale” critică conceptuală mai degrabă, în „Campanii” această inițiativă însă nu e dezvoltată decît prin intervenții rare și aplicabile asupra felurilor autor. Acum, e adăug un sumar de creații literare dedicate mai ales ideologilor închinată de ideolog literar a lui M. Ungheanu, expunînd mai ales prin intermediul unor cercetări asupra jurnalisticilor eminesceni (apărîndu-se de Al. Oprea și Ilie Bărbulescu, îndrăgim surpriza că o singură a datării organizate nu se poate produce acum decît în jurul ideii Eminescu).

Dacă amestecul între contribuții doctrinare, a căror însemnătate revine în discuție în perspectiva intervenției lungi de timp, atîta cît arată amare, aplicate pe cite un domeniu, de care mai multe ori de tot originale și care înseamnă, de obicei o creștere strălucită de preapăt, „Geneza romanului românesc”, de Andrei Călinescu e totuși valorizată, prin deosebit de amănunțite, în ideea că, în acest autoral „model” romanului la românii noștri de la începutul din creație, și este, cu alte cuvinte, un îndemnul local. Această dublă îndemnată lungă cercetările de acest soi în clip

foarte nimerit de aceea ale lui Edgar Papu și M. Ungheanu; de acum, se poate scoti „Geneza romanului românesc” drept una dintre contribuțiile care asigură o înaintare de fel ortogenetic pentru literatura română de mîine. „Pozi neoromantici” de Ovidiu Ghidirim, este o altă cercetare solidă, de formulă academică, și despărțită de prejudecățile curente totuși la alții, asupra modernizării forțate a litericii contemporane. Existul studiază un caz de continuitate; continuitatea în marginile unei materii „medulare” autohtone constituia și ideea fundamentală a lui Anton Cosmă, de la ea pornea „Exactitatea admirabilă” a lui M. Ungheanu. Spiritul de continuitate caracterizează acest moment al criticii românești lucide și o sinteză cum este aceea asupra „Modernismului românesc”, de Dumitru Micu, încearcă, cu oricîte sovăiri, să reveleze dintr-o materie în sine contribuția lor la înfățișarea unui spirit creativ autohton este în afara discuției. Din această punct de vedere, jurnalistică eminesciană („Opere, vol. XIII) este o admirabilă materie pentru înaintarea în marginile unei idei de creativitate.

Sînt, pe această pînză unde încep autori din teste generale, și critici din cel mai tînăr, un eseu asupra „spiritualității românești”, e o idee încheiată a în lămurii diferențele dintre etnocriticism și protocriticism, pornind de mai înainte din epoca interbelică. „Orizontul rusic în literatura română”, de Sultana Craia, este o sinteză, prin intermediul temei trănășii, asupra contribuției la literatura română în afara și în interiorul literaturii. Căci, de Traian Văduva, merită o mențiune, cel puțin din motive unei cercetări de erudicție.

În total, un moment de adăgiri, multe foarte valoroase, o clipă fastă pentru viitorul filologiei literare românești.

Artur Silvestri

FOLCCLORISTICA ȘI ETNOLOGIA, AZI

În mișcarea de idei din etnologia și folcloristica actuală se observă, ca o constantă a investigării fenomenelor, tendința de a depăși nivelul didactic și de a impune o gândire critică originală și principii metodologice adecvate domeniului, de a găsi un program bine definit de la valorificarea moștenirii culturale pînă la realizarea lucrărilor de sinteză și la edificarea unor lucrări de interes național. Fără a înecă prezentarea sistematică a tuturor lucrărilor și edițiilor de folclor din acest an, vom consemna doar cîteva care poartă însemnate cărții de referință.

Mai înti, se cuvine menționat faptul că seria de editări de folclor înedit din cele trei provincii istorice — Transilvania, Moldova și Tara Românească — scrie inaugurată în 1982 la E.P.L. și continuată la Editura Minerva a ajuns, în acest an, la volumul al XXII-lea datorită sîrănușei cunoscutului editor al folclorului românesc, Ioan Șerb. S-a investigat, astfel, toate zonele folclorice importante, urmărindu-se acoperirea întregului spațiu carpatodunărean.

Se a continuat, de asemenea, publicarea de opere și colecții unor folcloriști de seamă din trecut. În 1985, a fost redată culegerea *Poezii populare române de G. Dem. Teodorescu* — culegere centenară — care, după valoroasa ediție critică a lui G. Antoi din 1982, avînd o prefață deosebită de G. Papadimitrie, e încorporată într-o nouă ediție, de astă dată de largă audiență în cunoscută și apreciată *Biblioteca pentru toți*, prîndu-se, în bună măsură, aparatul critic din cea din 1982, dar fără a-și găsi justificare renunțarea la unele texte folclorice din celebra colecție. După aproape un deceniu de publicare primului volum, apar acum două volume despre folclorul românesc ale lui Artur Gorovei, Jordan Datcu editate cel de-al doilea volum care cuprinde compusul consacrat unei categorii folclorice cu o mare încărcătură poetică.

Descoperirile românilor — apărut în 1981, ca ultimul din seria inițiată de G. Antoi, *Lucrare de indiscutabil interes, la elaborarea căreia Artur Gorovei a stăruit peste două decenii, se deslășe cu un intens studiu, de fapt o cercetare monografică, de la demersul comparatist pînă la analiza de tip formă și conținut.*

Din anul 1985 trebuie considerat un an al sintezelor, iar dintre ele trei lucrări se impun în mod deosebit atenției nu numai specialiștilor, ci și unui public larg. Este vorba de *Prolegomene la o teorie a esteticii artei populare* de Tancred Bănățeanu, *Mitologie română de Romulus Vulcănescu și Cîntecul epice tradiționale al românilor de A. Fochi*. Aceste încercări de sinteză au o trăsătură comună, observîndu-se o independență a autorilor față de mode și modele. Ele își întemeiază demersul pe o solidă cunoaștere a culturii noastre populare și pe excelențele întreprinse de cercetători din epocile anterioare și nu în ultimul rînd sînt în consonanță sau chiar oferă noi perspective teoretice, deosebitoare față de cele ale cercetătorilor străini, înfățișînd materia impusă investigației din unghiuri diverse, modificînd și în direcția luminiării specificității și încercării de sistematizare.

Astfel, Tancred Bănățeanu oferă în încercarea de sinteză *Prolegomene la o teorie a esteticii artei populare* o cercetare erudită, manifestînd față de cercetătorii domeniului o atitudine polemică și complementară, consonanță și conștientă de sistematizare. Ansamblul rînd sînt în vînzare a notelor care disting o estetică a artei populare și raportat de autor la întreaga dezvoltare a gândirii estetice universale în general și la evoluția gândirii estetice românești în special. Problema care se pune azi, cînd arta populară tinde să devină o disciplină autonomă, e aceea a legitimității unei estetici a artei populare. T. Bănățeanu demonstrează convingător că arta populară românească relevă un fenomen cultural de mare originalitate și diversitate, semn estetic și construcție simbolică a unei spiritualități care se manifestă în planul arti.

Arta populară, ca expresie a capacității crea-

toare a poporului, ca reprezentare a unor realități istorice sociale și economice, dar și ca intruchipare a conceptelor morale și estetice ale omului din popor, care pot fi considerate sub specie aeternitatis, parte integrantă a culturii noastre, trebuie cercetată în capitolele de primă parte a lucrării, fără a fi capotele paralizante, repune în discuție conceptele cu care operează (cultură, civilizație, artă populară, artă primitivă, artă cultă, artizanat, industrial-design, artă „naivă” și artă decorativă profesională, simbolismul creațiilor artistice populare, propune o taxonomie logică și sistematică, într-o pertinentă schemă taxonomică, ca apoi în capitolele cheie ale lucrării să se ocupe de specificul etnic și de „arta populară ca limbaj, mijloc de comunicare, prin semnificația unor însemne, simbolice unor ornamente, culori, prin sistemul de comunicare al unor obiecte sau structuri, prin valențe magice, prin valoarea sa cu semn distinctiv, marcă socială etnică, pînă la subgrupuri zonale, locale și chiar familiale — prin calitățile și expresiile sale estetice”.

O lucrare despre mitologia românească poate apăsa și în domeniul de cercetare a aceluiași și care ar putea sta alături de *Geneza lui P. Părvan, Istoria românilor de N. Iorga și de Istoria literaturii române de G. Călinescu*.

Mitologie română de Romulus Vulcănescu se înfățișează ca o lucrare interesantă și valoroasă, deși înțelegerea de noi perspective în investigația acestui domeniu fascinant al culturii populare. Așa cum afirmă autorul, în reconstruirea mitologiei române redactarea a cunoscut trei variante pregătitoare.

Mitologie română ar fi deci a patra versiune, care e o sinteză asupra unei categorii cardinale a spiritualității populare române, care a aceluiași și care ar putea sta alături de *Geneza lui P. Părvan, Istoria românilor de N. Iorga și de Istoria literaturii române de G. Călinescu*.

Mitologie română de Romulus Vulcănescu are merit incontestabil prin argumentarea folosită în configurarea mitologiei românești ca sistem bine definit, densitate și claritate. Mitologia Română Din viața poporului român. Lucrare de indiscutabil interes, la elaborarea căreia Artur Gorovei a stăruit peste două decenii, se deslășe cu un intens studiu, de fapt o cercetare monografică, de la demersul comparatist pînă la analiza de tip formă și conținut.

În țara și noi pe Anatol de Monzie, cărturar francez care lîna apărarea istoricilor culturale a țării sale scria „que l'histoire est la memoire des souvenirs d'une nation, et qu'un peuple qui n'aurait pas de mythes serait un peuple mort, comme le croyait le grand poete Patrice de la Tour de Pin, les pays sans legendes sont condamnés a mourir de froid”.

În țara și noi pe Anatol de Monzie, cărturar francez care lîna apărarea istoricilor culturale a țării sale scria „que l'histoire est la memoire des souvenirs d'une nation, et qu'un peuple qui n'aurait pas de mythes serait un peuple mort, comme le croyait le grand poete Patrice de la Tour de Pin, les pays sans legendes sont condamnés a mourir de froid”.

În țara și noi pe Anatol de Monzie, cărturar francez care lîna apărarea istoricilor culturale a țării sale scria „que l'histoire est la memoire des souvenirs d'une nation, et qu'un peuple qui n'aurait pas de mythes serait un peuple mort, comme le croyait le grand poete Patrice de la Tour de Pin, les pays sans legendes sont condamnés a mourir de froid”.

Este un an fast, admirabil pentru cercetarea străvechilor românești, caracterizat, mai ales, prin consolidarea spiritului de sinteză.

Octav Păun

tru că au fost învățați să mintuiească sintaxa. Alții dintr-o nevoie de compensație. Autorul care a făcut întotdeauna ravagii, face și astăzi. Valori sînt însă în altă parte. Primul care trebuie s-o spună este în primul rînd scriitorul născut la stea idolatrie a „valorii” fără valoare care se propune.

„La pomul lăudat nu te duci cu sacul”. După altă sudore și cernelă consumată pentru „valoare” — cite injustiții nu s-au făcut în numele acestor „valori!” — de sub maldare și faldiri de cuvinte răbășate fără inconsistență e alcătuit. Este doar o concepție. Una din scrierile anului literar 1985 este și esecul unei placheta și rațiunea lor. Dar nu e un motiv să fie considerate valori literare. Mulți scriu pen-

REPUBLICA ÎN ANUL 38

Dicționar român de fapte, idei și sentimente

Cititorii ale evului socialist

desigur, a spune că revenirea prin locuri prin care mi-am fost de câțiva ani te pune într-o oarecare incurcătură, nemaigăsind vechile construcții și în locul lor întinind cartiere și cvartale de locuințe în întregime noi a devenit un loc comun. A devenit un loc comun în comparația prezentului cu trecutul din urmă cu nu mai mult de un deceniu-două. Că este așa o demonstrație popas pe oarecare parte a patriei. În orice parte și în orice colț de țară se ridică astăzi cititorii la care cu numai o generație în urmă oamenii abia dacă ar fi putut să se gîndească, însă, fără a-și putea imagina — cu forța gândului și aripa viziunii — cât de repede și cât de frumos vor depinde trup de piatră și de cel al, într-o țară pe deplin liberă, independentă și stăpînită pe destinele ei.

Cu aceste gânduri și cu multe altele asemănătoare am pososit de curind în orașul adolescenței mele — Buzăul.

Pentru cine n-a mai fost de citiva ani în acest oraș de la poalele munților și de la porțile Bărăganului, străzile, locurile, și de aici au devenit aproape de nerecunoscut. Cea mai nouă și cea mai fertilă epocă din istoria fostului țirg de pensionari, din biografia orașului modern de azi, epoca pe care cu îndreptățită mîndrie patriotică o numim Epoca Ceaușescu a adus înnoiri fundamentale în viața economică-socială a localității cit și în cea spirituală a celor ce trăiesc și muncesc aici. Cînd mă gîndesc la imaginea de azi a orașului și cînd fac aceste afirmații, deopotrivă de gînd și de inimă, nu am în minte doar cele trei platforme industriale numărînd peste

zece fabrici și întreprinderi de interes republican — unele dintre ele cu un bun nume aflat în țară cit și peste hotare (Fabrica de sîrmă, cea de geamuri, întreprinderea de contatoare și cea de mase plastice și altele), ci și la noile ansambluri de locuințe, la noile cartiere care au luat locul unor mahalale sordide, ca case coșcote și înșălăbure.

Am căutat să reamintesc vechile locuri rămase în amintire. Trebuie să mărturisesc că pe multe dintre ele le-am regăsit cu greu. În eferveșcența creației, în pulsul continuu al dezvoltării socialiste, unele vechi amintiri se regăseseră cu greu. Ele abia dacă mai pot fi desenate în preajma băilor și modernelor cartiere Marea 24, Casa Marea 2, Dobrobanii și altele — tot acestea zăreau vîndînd aproape de la sine desore modernizarea Buzăului, despre viața de azi a locuitorilor lui. Aproape la tot pasul magazine și alte unități comerciale, aproape la tot pasul o siluetă de clădire modernă gîndind o instituție ori o întreprindere, modernă și ea, atîtînd prin tot și prin toate că așa se distingează de locurile bogate pe toate planurile, modernă din oricare unghi ai privi-o.

Dacă pînă în urmă cu două decenii pe străzile și străduțele Buzăului, umbrite de castani și de tei, cei care poposea în oraș mai putea încă simți sau dănaui viața liniștită a țirgului tipic provincial, cu pensionari și liceeni, cu

Florentin Popescu

Continuare în pag. a 7-a

Marea șansă

acum e lumină, e muzică. Sîndi ură și coboară scările. Un grup vesel a invadat holul, alții sînt în cofetărie, în restaurant, în încăperie destinate diferitelor cercuri. În privirile lor e încă multă curiozitate și multă uimire. Sînt la studiu și dau cunoștință de această nouă Casă a lor; în cînd o vor lua în primire cu ochi siguri de stăpîn.

Încearcă să-mi reamintesc o seară tăcută, premergătoare inaugurării. Părea că în Casă eram numai noi doi. Citiva prieteni discutau, sus, într-un birou, dar glasurile lor nu ajungeau pînă în hol. Eu doream să văd definitiv ceea ce văzusem, luni în șir, construindu-se. Era liniste și Casa aștepta scufundată în întuneric. El a început să aprindă lumina. Am pornit-o în ordinea în care orice tînar avea să intre în Casă. Pe peretele din dreapta, becurile puternice luminează o subtil conturată siluetă feminină — o zîna exuberantă, înconjurată de jerbe de flori și roșii de fluturi. Se desprinde în nuanțe de roșu stîns și ocru, într-un orizont nesfîrșit, strălucitor de alb. Mă opresc fascinat. „Cum s-a născut ea aici?” Tînarul se

apropie, mîngie cu palma, pe care aveam s-o desopăr, aspră, bătorită, peretele de zăpadă. Păpăie adînciturile zidului, cele care creează forma și-mi răspunde într-un țirziu: „Simplu.” Vopșelurile, în straturi groase, au fost suprapuse peste tencuiala udă. Ele, vopșelurile, tot un fel de tencuială, dar colorată, au fost aruncate într-o grabă nebună. Peretele a fost înțit zidit în negru, apoi acoperit de o pastă groasă, cărămizie. A venit rîndul ochiului — peretele a devenit ocru și, în sfîrșit, albul a camuflat totul. Sculptorul a privit doar o clipă suprafața aceea imaculată și a început să scoată din ea, cu unelte speciale, formele, culorile, care se aflau zidite acolo, unele peste altele. Nașterea aceasta a început la cinci dimineață și s-a sfîrșit la douăsprezece noaptea. Tencuiele colorate nu îngăduiau un răgaz mai mare. O clipă de respiro, o întîzire de citeva minute

Monica Zvirjinschi

Continuare în pag. a 7-a

La Roșiori, în inima cîmpiei

Cinci ani în vîrstă unei întreprinderi nu înseamnă prea mult; dacă e posibil, e doar pentru cei care lucrează acolo acești ani să contureze un destin, o carieră, o personalitate. În cinci ani, omul la hotărîri determinate privind propria viață. Mai cu seamă dacă e tînar, a început de drum. Or, oamenii despre care vreau să scriu se află în majoritate, în primul lor loc de muncă, în primii lor ani de muncă.

Întreprinderea de perdele și lenjerie din Roșiori de Vede. Peste 1100 de lucrători, dintre care 90 la sută femei, au reușit, în cinci ani de eforturi, să dea contur unei firme și să o facă apreciată în țară, dar și în Polonia și Olanda, unde a exportat pînă în prezent. Ei nu produc, e drept, microprocesoare și tehnologie electronică; dar ceea ce iesc din mîinile lor, perdele și lenjerie, au decis că trebuie să fie de cea mai bună calitate. La fel ar fi procedat chiar dacă ar fi trebuit să confecționeze ace de cusut, nasturi, batiste, butoni de manșete sau orice alt mărunț considerat „un nimic” în viața de zi cu zi.

Atunci cînd a fost numită directoare a ace-

stei întreprinderi, tînara ingineră Maria Istrati, olină din Mehedinți, a decis că Roșiori va fi locul de împlinire a carierei sale; că acolo a fost „dusă de-acasă” prin școli, departe de satul natal, și i s-a arătat că drum de întoarcere acolo nu mai are decît în concediu sau la s.r.l., atunci și-a zis că, vorba noastră, a oltenilor, bareni să-și pună la lucru toată învîțătura și istețimea și să intre în competiție cu cei mai vechi și mai tari. Ambicție, putere de muncă; pricepere; înțelegere; toleranță; intoleranță. Iată pe ce bază a reușit ea să ducă întreprinderea pe locul patru în țară, între 47 de întreprinderi similare, într-o jumătate de deceniu! Și pe ce bază, plus unele retușuri ale propriei științe a conducerii, și-a propus să ajungă chiar pe locul întâi. Avem cu ce, avem cu cine... este deviza fiecărui angajat al întreprinderii. De fapt această expresie a seriozității tipic teleormănene vine și de la primăria orașului; care roșiorean n-a visat că trăiește în adevărata capitală a județului?

Pe scurt, Maria Istrati a devenit „directoarea noastră”, un apelativ exprîmînd respect și prețuire.

Ea le-a spus adesea fetelor de la războaie: „Cu voi, industria ușoară vreau să cîștige un colectiv de nădejde; să rămîneți devotate acestui profesii, să nu ne fie rușine cu ceea ce trimitem cumpărătorilor”.

CREAȚIE ȘI TEHNOLOGIE

Din compartimentul de creație nu sînt oferite detalii; sefă, ingineră (desigur tînară) Marinela Toader: „Realizăm, spune, articole cu manoperă grea, în concurență cu multe alte întreprinderi. Trebuie să ne deosebim: prin număr mare de dantele, prin număr mare de tricouri, prin număr mare de modele. Am ajuns, în 1985, la 50 de modele de perdele. Pentru '86, lărgim gama de imprimaturi, creăm articole cu încadrare mai bună”.

Termeni tehnici, la Roșiori, în inima cîmpiei. Articolul 420. Articolul 424. Articolul 190. Fond, finele, roșele. Crizanteme, Frunze de ferigă, Fluturări, Trandafiri, Flori de măr. Ingineră sefă, o moldoveancă ageră, cu accent de Iași, hotărîtă să rămîna, nehotărîtă să plece. Mai exact, cităm: „N-am venit hotărîtă să rămîn; nici să plec... Prînsă de muncă, nu mi-am dat seama cînd au trecut cinci ani... A apărut George, a venit Roxana... Cînd ajung în Iași,

Ion Longin Popescu

Continuare în pag. a 7-a

Toamnă de Bucovina

am trăit acea clipă fericită cînd, în preajma Lucinei, un copil gonea prin pădurile încărcate de culorile cele mai nobile ale spectrului solar. Era un sfîrșit de toamnă ca acesta, iar eu mă aflam la ora cînd trebuiau încheiate multe drumuri prin minele succese. Copilul care l-am întîlnit fără veste gonea pe deșelate un cal bului de toată frumusețea, cum numai în filme poți vedea uneori. Potențorii lui se furase mătasea ierbi și foșneau la rîstîmpuri precum săbiile scoase din teacă. Să fi mers cale lungă, lăsat de mult în goana calului, dar în urechi mai răsună tropotul acela grăbit, sincopat, și încă imaginea lui mai juca prin poieni, cu buzele arămate de care i se desprindeau scame de spumă. Am ajuns într-un țirziu în mijlocul unei poieni unde mai erau citeva flori uscate care mai păstrau din mirosul și culoarea unui anotimp fecund. N-aș putea spune cum se numeau acele flori, nici denumirea lor în latină, nici în limba noastră populară. Semănau cu crizantemele, doar că erau mai puține la trup. Sînt

Republica - sculptură de Justin Năstase

Portret

Cînd s-au luat Tudora cu Vasile — cit să fi trecut de atunci dacă băiatul ăla mare are aproape patruzeci de ani? — și-au făcut o căsută, mai curînd un bordel, dar mai mult ea s-a luptat cu lutul, cu bulgăritul, că bărbatul a primit ordin să plece în armată. Acolo, în „cartier”, cum numeau cu malicie sătenii din Bucu partea aceea mai oropsită a comunei, bordelul lor nu mira pe nimeni pentru că mai toate căsuțele învecinate aveau cam aceeași alură. Adică erau patru pereți ai unei încăperi, rareori două, și deasupra cițiva șnopi de coceni sau citeva furci de pale lineale loc de acoperiș. Acolo, Tudora l-a făcut pe Ion și a început hîrtuiala cu ale vieții, dar cînd s-a lăsat Vasile la vatră s-a pus pe capul lui să se mute între cojani, și nu că ar fi fost mai lîngă sosea și mai lîngă școală, dar știa ea că muierile ălora erau mai aprișe, mai cu rost la treabă, că nu ți-ar fi intrat una cu gumarii după bățatură în casă și în odaia lor de la drum mîroșea vară, iarnă a gutuie și a var proaspăt.

În felul ăsta a scăpat de bordel și după canonul deja învățat și-au înălțat casa ei, amîndoi. Și nici nu le-a venit așa greu că Vasile apucase să se califică zidar, iar Tudora de o vreme începuse să facă și să vîndă altora chir-

Ion Marin

Continuare în pag. a 6-a

Mindră-n demnitate

Țara mea de vis și de lumină, Cit e visul de înalt și drept, Gîndul meu primește-l ca să vîndă Să te stringă, țara mea, la piept.

Să-ți cuprîndă preafrumoase plaiuri De la Dunăre pînă-n Carpați, Unde se-nfrățesc prin muncă graiuri, Căci în muncă oamenii sînt frați.

Să alerge gîndul meu spre tine, Încărcat de piine, Bărăgan, Și apoi, așa cum se cuvine, Să-ți sărute spicele din lan.

Și cutezător, urcînd spre soare, Gîndul transformat în demnitate Să privească cum strălucitoare Ca-n baladă riurile curg.

Cit ești, țară, ostăzi de frumoasă, Cit de mindră-n demnitate crești, Țara mea de visuri minunăți, Plai ai frumuseții românești.

Viorel Cozma

Cîntec

pentru republică

Trec anii noștri-n zbor de-aprînse nimburi, Republica înfloresc-n pas cu ei! Cu gîndu-inflăcîrat ieșim din schimburi Doinind sub bolti bogate-n alb de tei; Și ceru-n ochii noștri-ogîndit Alabastru-i ca izvoarele de munte, Un arc spre miine-nîns și infînit Cînd glasurile noastre-ncep să cînte! Azi, la răscrucea veacului deschis, De-al tău cuvînt, Partidule-nțelept, Bogat ni-i drumul nostru ca un vis, Suvoi spre slava-ți lîmpește și drept! Azi muncitorii ies din combinat Inflăcîrați de glasul tău senin, Cu pasul către miine îndreptat Mai luminos să-l facem, mai deplin. Iar pe ogarele de piine vin în zori Belșugul să-l rodească-n holde iară, Cu soarele-n priviri, căuțători, Ca să-nflorescă deplin, Tu Mamă Țară! Și laolaltă glasuri înălțăm. Un inn de slavă Patriei Române, Republică, de ziua ta cîntăm Și veșnic credincioși îți vom rămîne!

Ion C. Ștefan

Umanism

Etapă cu etapă Republicii Române Înflăcărea nouă i-am desăvîrșit Am înălțat uzine și-am semănat la grîne Vîrstnici și tineri am intrat în mit

Partidul este astrul ce ne-a dat putere și lumină

Ca munții inertei să-i învingem Sînd temelie vremii ce trebuia să vină Și orice inoială în suflute s-o stingem

Imensul foc al revoluției în noi Pulsează ritmic viu și nesfîrșit Una cu ființa noastră nu de-mprumut altei Din flăcările lui un umanism profund a înflorit

Vasile Andronache

Cerul de stejari

Părinții noștri, și bunicii, temerari La poarta istoriei nîcînd n-au plîns Crezul i-a-nflăcîrat și cerul de stejari, Sceptrul Carpaților în mîini durute strîns

O patrie s-a intrupat cu fruntea sus Din singe topînd crîncene cătușe Soarele libertății nu știe apus Lumina nu și-o cerne pe sub ușe

Din mii de pagini ne privește chipul pur Cu nume de eroi cald ne vorbește Partidul care-a dat fericirii contur Cristal cîntat în noi muncitorește

Republica se dăruie cu fruntea-n larg Oceanne de iriși o simt stăpînită Inima fiecărui fiu e un cântarg Suiet pe-azur de-o eternă fîntînă!

Cristian Petre-Argeș

Cu steagul fierbinte —

ca o frunte de soare

Mi-e sufletul — Pămîntului casă... — Se bucură timpul Cu salopeta lui bulboasă — El, oțelul cu brațe de fum; Poetul — ce lungă — Privire de drum!...

Timpul — Metronom cu secunde roșii — Un roșu ce mă învine mișcare; Steagul fierbinte Ca o frunte de soare... Noi — Leiți cu strămoși!

În inimă locuiește Un dor — Patria trăiește-n popor... Doina și dovedește Rădăcina de glie!... Se bucură timpul; — Profesorul meu de filozofie.

Nicolae Sinești

Șirag de perle-i țara-n

sărbătoare

Șirag de perle-i țara-n sărbătoare Rîndind plenar în zarea comunistă. O simfonie-a muncii, ca o floare, Se-nalță pe Colonne și persistă

Pînă cuprinde-ntr-un pămîntul Țării. Sub fluturarea purporei solemne Din pisc de munte pînă-n largul Mării Respiră țara-n armonii și semne

Ale-nnoiri fără de pereche Pe drumul drept, de la Congresul IX. De-atunci pe românească vatră veche Am cîntorit o Românie nouă.

Decembrie. Diadema Țării mele Strălucimează-n stemă noi victorii Urcînd cu Tricolorul din drapele Spre culmea Comunismului de glorie.

Șirag de perle strălucesc Carpații În zi de sărbătoare pentru Țară Luminind cîntirea-acestei Nații, Sorgintea ei de stirpe milenară.

Prin cel ce-a reaprîn în noi făclia De dragoste supremă pentru glie, Erou contemporan cu Românie, Stegar de pace-n lume și solie.

Lumina lui ni-i astăzi prag de Țară Și-n zi măreață, toți, în unitate De gînd și faptă, ca pe-o Stea polară Urmăm Conducătoru-n demnitate.

Cîntec de dragoste

pentru republică

Am chemat ciocirtia din lanul de griu Și susurul apei peste piatra de riu, Am chemat privighetorele din zboru-i înalt Și zîmbetul copilului suav și curat, Am chemat tîneretea din mugurii noi Și dorul cîmpiei sub frenetice plozi, Am chemat munții de brazi și mistreți Ce sprînjîn cerul ca pe-un nou Voroneț, Am chemat macii răspîndiți pe ogor Să-i așez lîngă roșul din Tricolor Visul să zboare spre-nădrăneț viitor Unde sumat împreună — Partid și Popor, Și-am chemat din adîncul inimii bucuria, Cîntec de dragoste să-mpletim pentru ROMANIA.

Geo Ciolcan

Pămînt românesc

Te știu Lacrimă de bucurie La marginea brațelor, viu ca gîndul respirații... N-aș fi trecut peste toate fără să te știu stăpînit speranțelor. Tu, care atît de statornic mă luminezi cu toate sărbătorile din drapele...

George Corobea

Miron Țic

Continuare în pag. a 7-a

tiberiu utan

Timp

Mă-nvăliu în culorile toamnei
ca-n fulgere, mânia să-mi ascund
ca anii-căni, blestematii, anii
folii în suflul toa mai afund.

Mă-nvăliu în culorile toamnei
ca într-o rugă spusă spre apus, —
o! — peste muntii căteși ca amintirile
cu-âripi aprinse vulturii s-au dus...

Brumar '85

☆ ☆

Totul începe cu învățarea cuvintelor
totul începe cu uitarea cuvintelor
cum se numește acest ceas de nisip?
sânge? suflul? viață? suferință?

gheorghe sучiu

ZILE DIN ANUL ACESTA

27 iunie

Cred că încep să-nțeleg
Legile chimiei pe greb:
Toată materia s-amestecă,
Toate lucrurile au de un țel,
Toate încep să miroș.

Altminterea, cumva pe dos,
Ca să se știrbește în fin,
Fiecare femeie decada prin sin,
Iar bărbății prin orgoliu neputincios
Varul se-ngâlbenește în os.

Toate așa, dar și pe dos —
Și era, în copilărie, atât de frumos.
Înapoi deci la alchimie
Sau, dacă vrei, la alcopilărie.

februarie sau martie — 21 octombrie

A fost odată iarnă
Și-n tren ne-am cunoscut
Ai fost odată TU
Și coapsele-ți minau
Deplina frumusețe
Pe care azi n-o au.

Am fost cindva și tineri
Nesăbiuți și tandri,
Ne cutudam în vuet
Cum în ocean scalfandri

Eu am crezut păgîn
Că strigerea în palmă
Și celdă, al tîu sin
rămîne înțeleștă
De-a pururi ferecată.

Am fost odată tineri
Și fără de dumezei,
Iar azi cînd sinu-ți lax
În mină îl cuprind
În care-mprăturare
De gînd să mă aprind?

19 iunie

Iată că s-a încovoiat condeii
Și nu-i mai știu temeiul.
Am vrut să spun un gînd
Pe care-l credeam de rînd,
Dar pînă la faoie l-am uitat
Ca și cum mi-ar fi fost inspirat
De dracul celălalt.

Intre mine și Poezie
A fost o frumoasă dihotomie:
Am un iubit-o pe Ea
Și Domnia Sa mi-a iubit proza mea...

Am vrut să ridic la mesaj
Paragrafele prozei de azi
Și m-am întinpat cu majusculele
Ca iarba cu lăcustele.
Am căutat necontenit tonul
Și omul
Român
Pe destinu-i stăpîn.

15 octombrie

Luna octombrie parcă
Îmi imbie iz de minătară;
Soarele acesta cu doi dinți
Ca un fragrad ținc la părinți
Abia imi încălzește deștele
Și mi le lasă încovăiate cum cleștele

Domnișoară, totuși, ce-o mai fi
Cu memoria aceea de cînd eram copii
Și de ce partea stîngă
Îmi trimite zvonul perșid
Că întreaga făptură-i năringă?

N-ai fost cuminte, n-ai fost cuminte
Îmi ziceți molcom ca un părinte.
Da, da, da, recunosc

cine le-a inventat?
cine le-a inventat pe toate?

golește-ți buzunarele
tăihar de speranțe.

3 oct. 1985

Într-o iarnă fără alb

Mă întrebi uneori
despre poluarea mea de nordic.

Eu îți răspund:
Oasele pot fi spălate de ploaie
pînă la alb,
focul arde citeodată
pînă la alb
iar din pămint, cu cit este mai negru,
florile dau în alb.

Din Nord am coborît
ca un alb scandinav.
Peste puțin voi semăna cu zăpada,
— albul a fost destinul meu,
albul este destinul meu,
albul rămîne destinul meu.

Oasele pot fi spălate de ploaie
pînă la alb,
flacăra arde citeodată
pînă la alb,
iar din întunecatul pămint
florile — albe se vor.

Eu vin de departe:
din alb
împreună alb.

Decembrie 1985

M-am fost, n-am fost și n-am fost:
Mi-au curs pe apa Mureșului păcatele
De mă știu toate satelile
La sfatul laconic și înțeles
M-am sumșit ca un preclet;
Am dat iama în toate bucatăle
Dulci — sfîdînd piinea și leptale
Pe care truda altora tăcută și dură
Mi-a oferit cu modestă căldură;
Dintre țări zeci dorințe și țări
De predicție l-am ales pe Dionis
Și doamnei Athena
I-am aruncat anatema.

Semet, altădată, azi mi-ar sta bine
Domnișoară viată, să mă țîngui pe tine!
Pe cline, cum zice Socrate și orice erou
Pe zău, cum zic eu
Că mi-a stat și îmi stă foarte rău!

18 octombrie

Profesoara de gimnastică zimbește ironic,
Mă bănuiește de vană prefăcătorie cînd
ii spun
Că toate-s zadarnice și de-acum inofensive:

Oasele mele prea tresnesc pe la noduri
Ca niște pietre grele de moară pe apă;
Degetele acestea nu mai pot strînge haltera
Chiar dacă la capetele ei ar fi două ouă
de mierță;

Mușchii acestia s-au lășătat
Ca niște opinci umbilate prin războaiele
vremurilor;
Toracele meu, doamnă prea seamănă cu un
buhai
desumflat, vechiu și aton.

Ăsta vrei să ziceți că e pas alergător?
Mai degrabă mers deșel de asin
al vâletului
Cu echerul acesta credeți că se mai poate
trasa

Un unghi drept aidoma cum îl inchiupie
Cocoarele pe cerul sus și țirziu?

Priviți cu puțină atenție, doamnă:
Paralelele acestea aproape că s-au întîlnit
undeva pe sub brațele mele.
Acum nu mai pot sta în gunchi și în coate
Nici să mă rog și nici să blestem.

O, zveltă doamnă profesoară,
Nădurătoare mai simțiți cu cei care trăiesc
Nostalgia corpului pierdut!
...Și, iată-mă aici, în sala de gimnastică
Răstîgînt benevol și onest pe spaliere.
— Încă, și încă, domnule Suci!

14 august — 24 octombrie

Pentru că mi-i dar de voi
Am dat ceasul înapoi.
Știu de mult ce-i lecția
Livia, Lucreția.
Zice cîntec din Banat
Tărăgînat și nesemnat:
„Și-așa da lumea asta toată
Să mai fiu copil o dată”
(Richard, regele, dădea
Pentru-un cal coroana sa).

Poate știți voi, lete mindre,
Ticul unde se cuprînde
Și eu ce mai am de dat
Să mă joc de-adevărat?

Oricum i-aș spune țării

Oricum i-aș spune țării, ea imi așează-n grai
sărutul dulce-al Doinei născut pe guri de rai
și dorul dimineții de-a fi, pe culmi, amiază
și inima luminii ce bate-n piept vitează
lăsîndu-mi, ca să-mi stingă, de mult adîncă
sete
de hora ei de plaiuri, a soarelui pecete...

Oricum i-aș spune țării, ea a purtat în pîntec
odrasa libertății ce se prefăca-n cîntec
care, pe virf de munte, alături de Carpat
e azi purtată-n brațe de Marele Bărbat
neclătinat, în glie înfipt ca un stejar
ofranda intrupată-n istoria de jar!

Oricum i-aș spune țării, ea vine din
adîncuri
în lada ei de zestre cu șesuri și parînguri
cu rîuri, în războaie de veșnicii țesute
în ceasurile-nalte, de veghe, reînscute
sub aripa albastră a Păsării Măiestre
care veghează încă la timpla țării noastre!

Oricum i-aș spune țării, îi port în vers cununa
de dragoste, căci țara, în lume, e doar una
așa cum tuji și toate, în clipa vrăjitoare
avem o mamă, MUMA cu pieptul pe hotare
hrîndindu-le, să fie, puternice, neînfrînte
în ele, virf de lance străin să nu se-mpline!

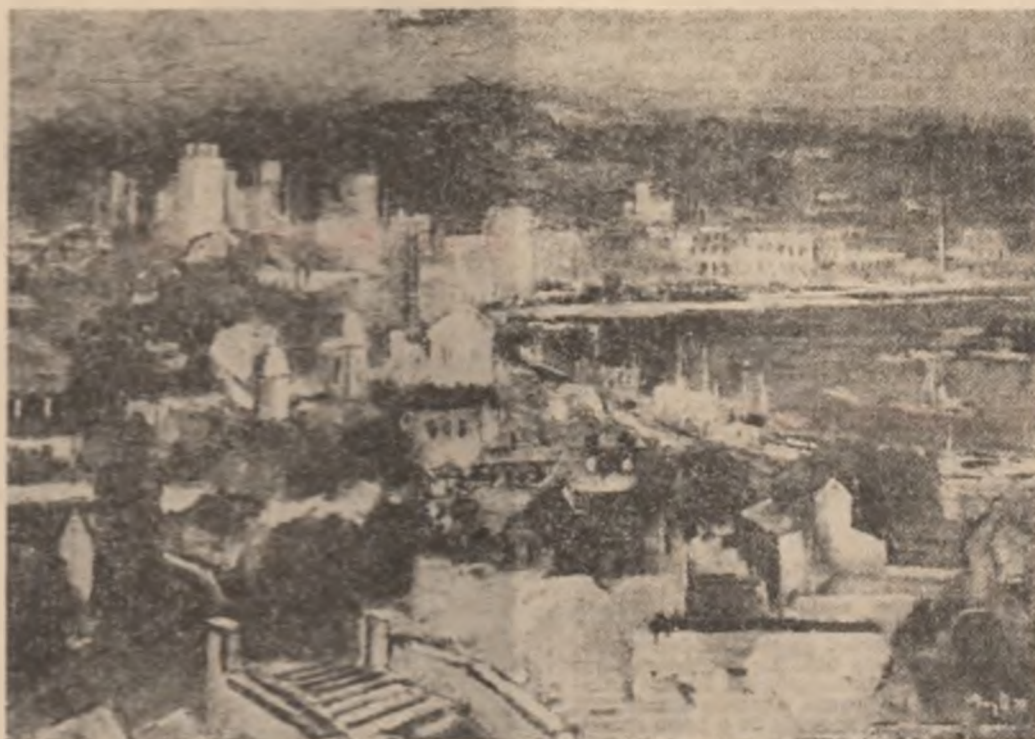
Oricum i-aș spune țării, corola și-o desface
înmîrșînd văzduhul, sub cer înalt, de pace

CARTILE ANULUI 1985

EMINESCU — un jubileu al ediției

Volumul al XIII-lea din integrala Eminescu (Ed. Academiei, 1985) încheie, ca poziție, secțiunea publicisticii. În economia ediției, tomul XIII are, însă, și o altă importanță pe care trebuie să o subliniem: el este al șaselea scos în noua formulă, echilibrînd ca număr cele șase volume ale lui Perpessicius. Este, deci, un moment jubilar ce n-ar trebui să treacă neobservat. Lui Perpessicius îi trebuiseră 24 de ani (1939—1963) pentru a vedea primele șase volume din opera lui Eminescu tipărite — ani în care intră războiul, vremurile grele de după el (între vol. III, 1944 și vol. IV, 1952, trec dintr-un condei 8 ani) — și decenii ce a anchilozat și ediția Eminescu (în 1952 apăreau postumele eminesciene, vol. IV, pentru care a abia în 1958 — iată alți 6 ani sterpi — să vină comentariile lor, vol. V care nu mai păstrează aproape nimic din fastul eruditei celor două tomuri de variante și comentarii ce însoțeau vol. I, al antumelor). Perpessicius a început între timp recitarea oarei poetului (incompletă însă); în seria „Scritori români” a Editurii Minerva; este așa-zisa ediție „mică” Eminescu pe care o continuă cu succes, dar și cu unele porniri polemice, Aurelia Rusu. Ediția „mare” a fost reluată în 1977 cu „Proza literară”, vol. VII, coordonat de Petru Creția care semnează și „Lămuririle...”, fundamentale pentru (înuta filologie) a noii serii — și pentru un studiu introductiv de Al. Oprea,

coordonator al următoarelor volume, cel alit de regretat. Pînă în prezent au mai apărut: vol. IX (1980) publicistica de la „Curierul de Iași”, vol. XIV (1983) traducerile științifice, volum ce intrerupe seria publicisticii și vol. XI—XIII (1984—1985, reluarea publicisticii de la „Timpul”, „România liberă” și „Fântîna Blanduziei” — numai 6 articole eminesciene din aceste două gazete). Odată cu vol. XI simtem atenționat constant: „Comentariile noastre (...) nu sînt destinate să se substituie studiului publicisticii eminesciene” (frază stereotipă pentru vol. XI, XII, XIII). Fapt este că, între vol. IX și celelalte, e un dezacord care rezultă și de aici: pe cînd comentariile la publicistica de tinerețe a lui Eminescu erau mai dezvoltate tînzînd încadrarea scriitorului în epocă (dar aceasta nu înscamnă „studiu publicisticii eminesciene” ci doar premisele lui) — celelalte sînt numai orientative, înregistrînd trimiteri la zăre ori la surse și consideratii pe marginea unor idei eminesciene. Făcînd o comparație cu partea publicată de Perpessicius, am spune că vol. IX din actuala serie corespunde volumelor I—III de acolo, iar volumele XI—XIII, volumelor IV—V. Întrebarea lui N. Iorga din 1933, sub semnul căreia s-a obișnuit a se pune integrala Eminescu: „dar cine va avea curajul să ne dea opera însăși a lui Eminescu, întreagă?” — are un răspuns ferm din partea editorilor de azi dar cere,

Gheorghe Vinătoru: „Orașul”

Dilemele unei generații, răspîntia unei națiuni

Cartea Livia Dandara, *România în viltătoarea anului 1939* (Editura științifică și enciclopedică, București, 1985), mărește în bogăția bibliografică istorică a acestui an un moment esențial și, dintr-un anumit punct de vedere, un moment necesar. Capitoalele ei dense, pușcate, întemțiate pe o profundă cercetare a surselor istorice, complexată în mod feroc și exact și a culegerii de documente — deosebit de limpeză — situația României la începutul celui de-al doilea război mondial. Pe de o parte, le oferă o adîncime, în absența așeză multor evenimente și s-ar înfățișa în mod rădăcinii. Pe de altă parte, chiar comentariul editorial al legității ei și deschide o perspectivă, cuprînzîndu-i întîmplările sub semnul unui orizont fără echivoc. Fapt ce ne înfățișă să observăm, o dată în plus, că rescrierea lucrărilor în spiritul adevărului nu se poate concepe decît ca sarcină colectivă. Ca sarcină solidară asumată. Privind lucrurile în ansamblul lor, România în viltătoarea anului 1939 este poveste unei națiuni care și-a dorit pacea cu orice preț. Dorința aceasta fiind vecină cu dorința în ambianța istorică dată, cînd dincolo de anii generații s-au regăsit în răspîntia unei națiuni. Și din această clipă ne revine și dorința de a remarcă o anumită ambiguitate a unui mod din păcate curent de a preciza o literatură de gen: frecvent, cărțile de istorie se pot vedea mai mult în raport cu dramatismul faptelor esențiate și mai puțin prin prisma capacității autorului de a le surprinde și explica așeză-lentele, amploarea și implicațiile. Analize care pătrînzătoare ale unor perioade de rezistență tristă trec de multe ori neobservate. În timp ce ample colaje, uneori silnic asamblate, se bucură de succes numai și numai întrucît și-au propus să cuprîndă răsurnări violente de situație. În fond, chiar și o expunere nuda, cronologică, a evenimentelor anului 1939 ar fi putut să conțene de o satisfăcătoare audiență. Însă, în cazul amului studiu al Livia Dandara, ne aflăm înaintea unei întreprinderi de natură ceva mai specială. Valoarea lui se conturează în relație nemîncărită cu dificultățile pe care autoarea a trebuit să le învină.

În primul rînd, nu este deloc ușor să urmărești filonul unui efort național coerent și onest, cînd se proiectează pe un fundal internațional marcat de inconșvență, război și haos. Dealtfel, impactul dintre rapune și pa-

Aurel Stîncă Oltanu: „Victorie”

Oricum i-aș spune țării, oricum, prin noi există

efigia de glorie comunistă
proiecție sublimă
pe orizonturi large, din vrerea unanimă
cînd îi primesc solia
să știe toți că astfel vorbește România!

Oricum i-aș spune țării, așa cum toți îi spunem
la ceas înalt de seară cînd inima ne-o punem
cu fiere bătăie un vers de bucurie
că peste-orice șihle vom merge înainte
spre culmi, unde răzore chemarea ei
fierbînte!

Oricum i-aș spune țării ea-mi este ramul,
rîul
e floarea albulă a pîinii ce mi-o oferă griul
și ruman în soare, fără prihă, mărul
și mai înfrî de toate, mi-e țara adevărat
fără de care, viața ca focul de vatră
se stînge și devine o lespede de piatră...

Oricum i-aș spune țării, ea își aruncă lancea
istoriei, departe peste Bucuri și Vrancea
și munții dot să-și scrie în roca lor minia
și vîntură hlamida, pe creste, România
și-oricît este decembrie, din sitele de iarnă
încep zăpezi de aur, pe țară să se cearnă...

Oricum i-aș spune țării, ea imi așează-n grai
sărutul dulce-al Doinei născut pe guri de rai!

readaptată timpului nostru, unul pe măsură și din partea criticilor, comentatorilor, exegetilor. În prefața la actualul volum, D. Vatamanic consideră că exegeza eminesciană evită publicistica poetului sau o tratează în treacăt. Trebuie înțeles că restituirea unei opere monumentale nu se poate face în tăcere fără a capta efervescența, epocă și ajutorul marilor specialiști. „Aven noi „curajul” unui asemenea risc? Avem; Ce-ar zice Iorga dacă ar afla că Eminescu și-a găsit editorii? Ediția Eminescu este ediția regină a timpului nostru, un fel de navă-amiral după care se orientează celelalte ediții critice ale clasicii literaturii române. Așteptăm publicistica eminesciană pentru că apoi, trăgînd concluzii juste, să începem santinele noi în jurul publicisticii lui B. P. Hasdeu, I. Slavici, Al. Vlahuță, O. Goga, N. Iorga, T. Arghezi, Panait Istrati, etc., etc. Este un lucru pe care mulți cred că l-au înțeles dar puțin au „curajul” să-l spună: mari scriitori români și-au găsit expresia mai potrivită în ziaristică decît în poezie, proză sau teatru. Al. Vlahuță, de pildă, este mai mare ziarist decît poet; de altfel, fama i-au adus-o articolele de gazetă. Rodată pînă la satletate numai în labura lor poetică, scriitorii ca Al. Vlahuță ori O. Goga nu pot par uneori obosiți — și s-a socotit tendentios uneori această „obosală” pentru a li se micșora valoarea. Chiar T. Arghezi riscă a se micșora pentru generațiile viitoare lăsat numai în haina poetică: cel mai mare pamfletar român, unul dintre cei mai de temut polemisti nu poate rămîne numai ca poet ci are dreptul la ordina deplină a personalității sale. Redarea activității gazetărești va fi în măsură să resuscite interesul pentru astfel de scriitori, să-i așeze în dimensiuni exacte în istorie. Și încă: gazetăria trebuie să redescopere, pentru creatorii de artă, modelul scriitorului român, unul dintre cele mai originale modele din literatura europeană. Cit timp nu se adresează direct publicului, scriitorului român contemporan pare că-l lipsește o aripă: exemplul înaintașilor nu va fi, oare, în măsură să-i echilibreze zborul, să-l încite la publicistică, și, prin aceasta, la o lecțură mai strînsă cu realitatea? Dar însăși ziaristica noastră actuală — nu are de cîștigat prin impunerea expresiei publicistice vii, convîngătoare a unor scriitori care au format, de-a lungul timpului spiritul public?

Îată de ce considerăm ediția Eminescu de o importanță covîșitoare pentru timpul nostru. Este drept că noi nu trăim astăzi sub semnul lui Eminescu, în sensul că nu există încă acea emulație creatoare care a dus la lucrările fundamentale despre viața și opera poetului. Una din cauze este și depărtarea de sursele prime, acceptarea Ediției ca literă de leșe — cînd aceasta este, în concepția noastră, înțeles doar o ediție de lucru, un prag pentru intelectualul obișnuit nu pentru exegeți. Dacă în orivînța manuscriselor eminesciene există neputința reală ca ele să fie consultate de către toți specialiștii (sînt fragile, deia în pericol de deteriorare ce-rînd urgent fotocoiorarea — dar aștinind ca tehnica să atîngă la performanțele optime) pentru ca opera să garanteze fidelitatea — astfel încît să se poată distînga, de pildă, și corecturile lui Eminescu însuși făcute cu cerneală, creion roșu, albastru ori negru, în grabă ori apăsător — dar și adnotațiile făcute de mina impie a cine știe cîrui mare ori mic editor al lui) — în privința presei din secolul trecut, în schimb, această barieră nu s-a pus: ea încă mai poate fi consultată în cea mai mare parte (ne referim la colecțiile existente). Numai „curajul” de a pătrunde în „pădurile Academiei” și de a lua filă cu filă zărele din timpul lui Eminescu și de după el — se pare că mai e încă trebuitor.

Nicolae Georgescu

zitate, din care nu au lipsit referendumurile, dezbaterea parlamentară, mesajele reciproce, întîlnirile și consultațiile diplomatice, jocul, ultimatumul, santajul, provocarea, înscenarea, dictatul, agresiunea și măcelul.”
Cu alte cuvinte, răspîntia abordată de Livia Dandara, spre deosebire de alte intersecții spectaculoase, se caracterizează printr-o dimensiune psihologică neignorată. Prin excelență, este vorba despre o epocă în care s-au agitat caractere accentuate, imposibil de confundat. Si-logismele clasice au intrat într-o criză acută de autoritate. Obstinîndu-se să elibereze din cutia Pandorei instinctul primar și reperiile de sub-stratavice, fascismul a tentat să impună o ordine a valorilor esențiale ale civilizației. Parcă nicodată rațiunea nu s-a aflat pe un picior mai descumpănit și într-o postură atît de în-grată. În consecință, atît instrumentele de investigație ale istoricului, cît și expresia lui narativă, au trebuit să se plieze la o mîmărie su- generis, cum se adaptează o constință normală ca să surprindă etapele unui delir. Nu întîmplător, scriitura Livia Dandara se distînge printr-o apremăntă personală indiscutabilă. Simtem departe de stilul uscat al studiilor ce confundă obiectivitatea cu relatarea pliată.

În al doilea rînd, nu mai puțin dificil a fost pentru Livia Dandara să lichideze o serie de anume prejudecături cu privire la politica externă interbelică românească. Nu vrem să spunem că întînderea și frecvența exegezelor dedicate personalității și actelor lui Nicolae Titulescu, de un deceniu încoace, nu ar fi fost legitime. Totuși, obiceiul nu tocmai înalt de a considera masiv figuri și momente din istoria românilor doar cu prilejul unor date aniversare și-a dovedit și de data aceasta lipsa de noimă. Implicit, s-a impus impresia că a rămas mai puțin cerneață pentru repunerea în drepturi și în valoare a unor alți diplomați români, care au dorit în egală măsură binele patriei lor. Obiectiv vorbind, dacă este vorba despre menținerea țării în afara unei conflagrații, sarcinile unui ministru de externe român, pînă în vara lui '36, nu erau din cale afară de grele. În schimb, în 1939, aceeași funcție s-a investit cu răspunderi dramatice și s-a aflat năntea unor opțiuni de-a dreptul sfîșietoare. Elocința și pierderea valoare și prevala doar abilitatea la nivelul acțiunii. Prin isireia lui Nicolae Titulescu din arena diplomației românești și europene, obiectivele politicii externe a României nu s-au schimbat. Pe fața aceasta a lucrurilor, cartea Livia Dandara dezvoltă o pledoarie susținută de argumente fără cursur, nu de pe poziții polemice, ci cu o detașare marcat constructivă, bazată pe realități și nu pe iluzia unor oportunități fără sens, care ne-au dus în conflict cu propriile interese.

În sfîrșit, nu există o tînută morală mai demnă a unei națiuni decît aceea de a prefera războiului pacea, chiar și în împrejurări vitrege și sub sabia unor amenințări cumplite. Această tînută, și nu alta, a caracterizat România anului 1939, obligată la un slalom teribil între evenimente contradictorii, sfîdînd orice logică, și agresori nu o dată imprevizibili. Din păcate, mai există istorici în lume care se întrec în a-și închipui că românii, spre a-și salva integritatea și liniștea, s-ar fi pretat la a plăti un preț în duplicitate. Nimic mai fals — ne asigură subtextul acestei cărți. Dincolo de adevărul că pacea unui popor poate pretinde uneori un preț și mai mare, așa-zisa duplicitate, cînd se pune în slujba stării de pace, este cu totul altceva și are alt nume: „România a trebuit să-și adapteze mecanismul securității naționale și conduita diplomatică în funcție de tensiunile con-juncturii internaționale”. Numai taurii de hirtie, cu cornele de carton, au mers în epocă pe o linie considerată de ei dreptă, parvenind pînă la urmă la rezultate cunoscute de toată lumea.

Bineînțeles, România în viltătoarea anului 1939 înseamnă mai mult decît ne-am propus noi să sugerăm în acest articol. Aprecierile exacte asupra situației externe a României au un pandant în pertinențele analize ale raportului de forțe intern. Radiografia merge pînă la excepția care confirmă regula. Determinarea obiectivă a conditivelor nu exclude cutremurului insinua în evenimentele de pasivitate sau de constituția psihologică particulară a protagoniștilor. Frescă și roman de caracter în același timp, cartea Livia Dandara nu reduce națiunile la gestulațiile efemerelor personaje — pozitive sau negative — care au crezut că le reprezintă. O tonică încredere în destinul românesc îi butuie toate păgînile și nici destinul corlalte popoare nu lese în pagubă. Ne aflăm înaintea unei cărți scrise cu generozitate și compasiune. Și ne îngăduim chiar să afirmăm că România în viltătoarea anului 1939 este mai mult decît o naratiune istorică: ea încheie între copertile ei o ardere.

Mihai Pelin

iancu grama

Cind soarele va ajunge dincolo

am să vorbesc încet pe măsură ce vor sosi închinările voi începe să strig de câțiva ani cind soarele va ajunge dincolo peste lanurile care lîncezesc și peste uitările mele crescut-a iarbă am să repet adagio pină la marginea care se repede în picul de așetari și peste zbciumul meu s-a năpusit liniște și n-am mai ajuns la botelul izvoarelor luam lînte-ntr-un pumn iar poalele înserării erau rupe din pană de vultur și din corn aprig de căprior îi citeam feței o poveste din matca desprinsă de alunium și peste fatalitate găsit-am lăzile goale.

Intrarea în sine

Dacă imi veți răpi tristetea să nu vă grăbiți spre stîncile furtunării ci din aproape-n aproape intru nesfîrșirea ei să nu vă grăbiți limitele absurdului nu le veți vedea nici germeii vieții de atunci dacă imi veți urmări intrarea în sine s-aveți răbdare să așezați poienile pe căpriori și înduiriile să fie solemnne împreună cu-alteea noastră altele adevăruri dacă veți răsplăți cu bocete înția inogurire să nu vă grăbiți...

Cind cade amurgul

I-am spus să se întimplă într-o simbătă cind cade amurgul de-o reperezire către scîncet de-un drum lung lung iar cuvintele să-și păstreze nectarul și-am luat dinspre cochirine către boabele însetări de-o frîngere așa cum ai dori cind creșterea îți umple brațele și-am mers înăuntru atîtor ființe așezînd petele negre și peste țevile care-ți irigă înima erau cumpene și-ntr-o răspintie văzut-am cifra cinci și liniile alergau în alte linii din capătul unde-ai strigat că-s șaptele de-o reperezire către scîncet de-un drum care-ți străbate gîndul pe după singerării...

Îngindurare

Din inima mea în inima ta pină vor imboboci pomii toți pină departele se va ghemui într-o șoaptă și numai din dreptul unei singure cetăți din brațele mele în brațul tău din cuvînt către faptă și din alb către linia care sîngerează aici între sunetele limbii noastre care răbote numai venicia și din vîrsta atîtor primejdii luîndu-ne citava veacuri din pocnetul înmulțirii asemeni braderiei care atînge fruntea feocioarei și dintotdeauna din brațele mele în brațul tău precum o nesfîrșită îngindurare

Solstițiul semăntind c-o floare

Din arbore în arbore din pasăre în pasăre c-un acut simț al lîmpezirii din partea nevederii în partea mai multei nevederi c-un tremur peste care urma-vă viscolirea și spațiul seamănă c-o mină liberă și timpul nu mai are nevoie de lacrimi din aproapele nostru în și mai aproapele nostru care priveghează intrarea-n cîmpie de-un dus către falnicul munte și de-o terece semăntind cu-nția copilărie de-un înalt apoi de-un și mai înalt din care totul se eternizează și din auz coboară și din gust se-nțimplă meru înainte și cuvîntul atunci într-n cuvîntul odinioară care-i singur din rostirea mea către rostirea ta și din fructele care zimbesc pină în solstițiul semăntind c-o floare către neasemănarea între altele neasemănări din demult în tot mai demultul nostru...

ANTOLOGIA POȘTEI REDACȚIEI

DUMITRU CHICAN

Cind vei cădea...

Ofidienii pe sub cliperul vitroase Sîtelese, fosforescenți, ca niște oase. Mușcînd în carnea învelului de jad. Pe vis îți urcă serpii și recad. Poate sînt viperi, puse să ucidă Anatomia noastră biuspidă Ci, fulgerul durerii să nu-l strigi Cînd vei cădea, răpusă, pe ferigi Căci, în privdorii stăvilă sînd iernii, Vom săvîrși înțimele vecernii Într-un octomvrie neruginit Din care serpii tineri au fugit Iar tu, uitîndu-ți trupul nuligest Te vei întipări pe vechea slovă A celui mai de seamă palimpsest.

Nostalgiia lumină

Lumina toată se retrage Acolo unde-a fost cîndva Un chip cliplîit în carnea ta Descurajată se retrage Lumina — ban de alpaca Poate cu totu ei, în treacă, Mai sparge reza cite-un lacăt Ci, luncîndu-ți peste sin, E lucie precum obrazul Neputincios al unui spin Invie, numai, unde cade A razei seamă pe araci Melancoliile nomade Șj de poddoabele trufaze Ca de o robă te desbraci Să-ți pui la piept, în dubul cărnii Pafțaua palidă lumii Șj, sînd cu palmele pe frunte, Să-ți numeri anii clandestini.

Ceasornicul bătut în cuie

Ceasornicul e-n tors pe dos Șj, înăuntru, limbile de os Alceargă ritmic una după alta. Fii liniștiți: voi folosi unealta Numai în starea de acum

Ion Popescu Negreni: „Florăreșe”

george vulturescu

Vitruvii

1. Dacă v-aș putea oferi în loc de cuvinte străzi pe care să intrăți într-un oraș desăvîrșit vorbesc însă dintr-o odoie inchiriată sprijindu-mă pe două lucruri care vă privesc îndeaproape: pinea și trupul femeii Marc Aureliu femeia numai cu singurătatea dar am o fereastră ca Heidegger dasinul: dacă cerul se poate ogîndi într-un strop de rouă fereastră mea imi poate uita toată ființa trăită

2. Ne „azvîrlă” ceva în stradă? Nici îtrumperea lacrimii din ochi nu ne face să-nțelegem dacă această ieșire e-o „cădere” orice stradă a-ncepînd privindu-ne ochi în ochi, rubito unde sînt poezii să cînte vînturile care clatină purpura orașelor slișînd-o peste pietrele nopții ca pe-un trup de pasăre, vulturii?

3. Strada este inițiativa mea de colaborare cu toate popoarele lumii soluția mea în problema apartheidului propunerea mea este libertatea nu știu dacă te-nțorci la Penelopa sau dacă tocmai părăsești odoia Nausicăi orașul în care te-ai oprit nu mai are nici o importanță: te-o odus pluta Meduzei, un calvalouric, corabia lui Sebastian Brandt, poți trece de la Huserli la Karl Jaspers numai privind această femeie care trece

4. Ea vine pe străzi în întimoinarea ta, intră în cafenele întrebînd de tine, cunoaște schițele lui Vitruvii, grolele lui Piranesi, răscolește paturile amantelor, îți găsește odoia unde cade greu pe umerii tăi ca un bici de nămol ea știe că ești singurul poet care cîntă noaptea orașelor

5. O, mlaștinile de neon ale orașului departe e bogatul Eridu și-n această depărtare seamănă la fel de bine cu Persepolis cu două vîrste îi celebrez: ogînda și containerul vîrstele care ne domină, ne înecă, ne

viiturile unui riure maluri

Savantul tocmai terminat un studiu despre Bocetul asupra inii Sumerului. A scris într-o odoie caldă cablouri care-l incită. Nimic nu-i dăuză mai mult un oraș decît pietrele. Lamenile lui Ieremia despre lor ni se par coa.

Dar e un poetre cîntă vîrsta orașelor: De pe străzi se ridică un nu de murmură

Sub clopte de sticlă

Orașul nu este zăpădă prin care să și se găsească urme acolo lîngă arborele vieții ce-și scutură pmele cine așteaptă-spirația riscă să nu observe adevărul: fenle singure — strugurii care dau vinul poemului

cum trec lîngă ziduri aproape lășînd urme: uniile de pe geomul de gheață al copilăriei cum renău la imaginile din vitrine înainte de-a intra în că

în ochii lor neațtoarea noapte i-ai iubit, priene i-ai sîrutat și nici un versdevărat nu mai poate fi scris fără mărturia lor au aripi și leoartă pe-ascums miros a iarbăspray și portocale sint rouă și pășă care ni se opresc pe umeri și respicia cu care sîpăm în lutul clipei

orașele fărâmei singure sint ca apele bîlîite fără vîrsare prin ochii leorașul poate fi pîrăsit, invadat, trădat i-ai iubit, pîtene i-ai cunoscut și nimic nu te imbogăți mai mult versul necruțătoară noapte a ocelor ochi ai crede că niște plante firave sub clopote de sticlă cu o evoluție încă neprevăzută acei ochi elocind pietrele zidurilor cîntîndu-te prin odăileorașului dar iubirec-are copite să se ouă pe drumuri sunind e noapte, femeia s-o retras printre elemente ca un șarpe i boschetii de pe marginea drumurilor

La Roșiori, în inima cîmpiei

Urmare din pag. a 3-a

gîndul lui e la Roșiori. Adriana Tiper este numele ei. Responsabilă cu producția, cu planul, cu tehnologiile. Locuiește într-un apartament confortabil din centru, are o familie fericită, George e subinginer, Roxana a implinit abia șase luni.

CONTROL INTERFAZIC

Petruța Pirvan, 26 de ani, are o profesie aparte: controlor interfațic. Sinteza muncii ei este aceasta: „Anunțăm defecțiunea și propunem măsuri”. Iar aceste măsuri propuse, precum și toate controalele efectuate de dînsa, au loc în sectorul perlele plus urzit. Are casă cu grădină; muncește la fabrică, muncește în casă, muncește în grădină. „Surprize, greutăți... Tragem să se realizeze planul, spune. Colegele își îndeplinesc norma pe mașini. S-a extins propaganda vizuală în secție. Aspecte pozitive, aspecte negative... Majoritatea, la noi, sînt soți și soție. S-au cunoscut, au discutat și au ajuns la ofiterul stării civile... Chiar dacă tineri, privesc cu maturitate lucrurile. Diversele forme de semnificare a indisciplinei au fost eliminate.” Petruța este secretară de partid pe secție.

VOIRIND DE SUFLET

Ortansa Sirbu, 26, este „provenită” în oraș. Oțelancă din comuna Secca. A căutat la admilitere, la facultate, și a venit aici, „din îndulplare”.

Spune: „Eu vorbesc din suflet. La început am venit să plec. Aveam probleme cu ochii: miopie minus 3.25. M-am căsătorit însă cu Vali Sirbu, lăcătuz mecanic la imala și m-am obișnuit cu ideea. Pot spune că-mi place. Am venit o fetiță de 4 ani, Mioara. Cînd merg în oraș și văd modelele lucrate de mine spun uite, mămicio, trandafirii ăștia-s lucrări de mine! M-am obișnuit și nu-mi mai este așa greu... Tovarășii director e ca mama noastră, vă spun, ne înțeleg, cu totu o iubim. Am avut probleme să an dar obișnuiam, știți. Îți ușurează viața. Lucrez în contratimp cu soțul, s-o putem crește. E la cămin. O duce el, o iau eu...”

FOARTE MULT SUFLET

Una dintre cele mai active femei din întreprindere este președinta sindicatului, Alexandrina Dinu. Se spune că nimeni din întreprindere nu-a văzut-o stînd pe scaun. I se mai zice „Argintul viu de la comitet”. Lucrează, desigur, de la început în fabrică. Și ceea ce a pus încă de la început în activitate a fost „tot sufletul”. Crede că are foarte mult suflet, mai mult, oricum, decît mulți alții. Ea știe că majoritatea muncitorilor lucrează aici de la început. Este un loc de muncă pe care ajungi să-l îndrăgești; relații civilizate, tinerețe, respect reciproc, bună înțelegere.

Dacă înnoirile editare dintr-o localitate pot vorbi ori măcar sugera celui ce le privește ceva despre nivelul de viață atins de oamenii de acolo, nu este mai puțin adevărat că despre viața spirituală a unei așezări nu pot aduce mărturie decît faptele, manifestările urmate pe parcursul unei perioade ceva mai lungi, măsurată poate în luni și în ani. Iar din acest punct de vedere Buzăul a înregistrat o ascensiune cu totul impresionantă. Spunînd aceasta gîndul mă poartă din nou către citeva ctitorii — veritabile așezăminte de cultură: Casa științei pentru tineret, Casa de cultură a sindicatelor, Sala polivalentă, clădirea adăpostînd filiala Fondului plastic, Casa cărții, precum și acoperșii modernilor edificii amintite s-a desfășurat, se desfășoară, cu este și firesc, numeroase acțiuni culturale și sportive vor-

Urmare din pag. a 3-a

tristeți bacoviene, astăzi cel ce vine în acest oraș de la poalele muntelui și de la porțile Bărganului la contact direct și nemijlocit cu o configurație arhitecturală a fost „tot sufletul”. Acest date jos de pe zidurile unui bloc. În tot locul o alea abia a fost flancată de trupuile firave ale unor pomi ori de rondurile de flori. În tot locul abia s-a terminat de construit ceva ori se află pe cale de a fi sfîrșită o construcție.

Dacă înnoirile editare dintr-o localitate pot vorbi ori măcar sugera celui ce le privește ceva despre nivelul de viață atins de oamenii de acolo, nu este mai puțin adevărat că despre viața spirituală a unei așezări nu pot aduce mărturie decît faptele, manifestările urmate pe parcursul unei perioade ceva mai lungi, măsurată poate în luni și în ani. Iar din acest punct de vedere Buzăul a înregistrat o ascensiune cu totul impresionantă. Spunînd aceasta gîndul mă poartă din nou către citeva ctitorii — veritabile așezăminte de cultură: Casa științei pentru tineret, Casa de cultură a sindicatelor, Sala polivalentă, clădirea adăpostînd filiala Fondului plastic, Casa cărții, precum și acoperșii modernilor edificii amintite s-a desfășurat, se desfășoară, cu este și firesc, numeroase acțiuni culturale și sportive vor-

clamă, o cu sinceritate care te complexează: „Sîntem decizi că în continuare să facem mult mai mult!”

„NU TE ENERVA”

Se cuvine spus un cuvînt despre corul întreprinderii. Dirijat de profesorul Clement Ștefănescu, acest grup de artiști deține locul III pe țară în Cîntarea României. Este un cor de cameră pe care-ascuți cu adevărată umbră. Au un repertoriu impresionant, iar interpretarea piesei „Sara pe deal” se apropie fericit de valoarea poeziei eminesciene. Ceea ce se vedește însă mai spectaculos în domeniul artistic al vieții întreprinderii este brigada artistică „Nu te enerva”. Compus de profesorul Roxana Toma, textul, ca și interpretarea, au fost răsplătite cu premiul II pe țară în festivalul național. Mi se pare extraordinar ca o echipă de 7-8 înși de la o întreprindere cu o mie de salariați să ajungă atît de sus în ierarhia valorică a Cîntării României. Ascultîndu-i și privindu-i, te convingi că este îndreptățit succesul; cu vervă și naturaleză, cu talent și joc de scenă, specific spectacolelor de revistă, ei cîntă și recită la un nivel mai ridicat decît cel îndeobște consacrat de arta amatoare. Căci, vorba ceea: „N-ai constîntă, Simioane / Că-ți bați joc de milioane!”

CEEA CE LE-A SURPRINS...

Reporterul are o preferință printre eroinele reportajului. Acela Ștefan, 20 de ani, născut în județ, la Dișeuți. A făcut școala generală acolo. Liceul, aici. La seral. La 16 ani s-a angajat pentru calificare la locul de muncă. Ceea ce a împins-o de la spate a fost, fără modestie, dorința de a fi înaintea colegelor. Este surprinzător că într-un om mic, așa ca ea, sălășluiește atîta energie și atîta ambiție! A făcut liceul industrial lucrînd numai în schimbul unu.

I se spune Auras. Cînd a venit în prima zi în secție a fost întrebată: „Da, matală, fetițo, pe cine cauți?” „Nu caut pe nimeni! Sînt angajată!”

Pe toate le-a surprins faptul. Și de-aici, totul merge într-o surpriză... Astfel: „Le-a surprins curiozitatea mea de a lucra la toate mașinile... Nu mă pune nimeni, dar nici nu mă împiedică...”

„Le-a surprins că m-am înscris la seral. Am zis: cînd vrei să înveți e timp! Au zis: ești un fenomen!”

„Le-a surprins, vezi bine, că pe băieții l-am lăsat la o parte.”

„Le-a surprins încă ceva: ușurîna de a mă menține în plutonul frunțășilor.”

„Le-a surprins și altceva: că lum note bune și am terminat liceul în primele trei din clasă.”

Auraz roșește meru de sub pistruii vîrăteci. Tunsă bătește, scundă, priviri vesele, inteligente, este dintre acei care lupă cu succes împotriva propriilor comotii. Pentru ea, cei cinci ani ai întreprinderii înseamnă cea mai importantă perioadă din viață. Este, acum, confecționeră. Dar cine poate fi atît de sigur că peste 5-6 ani nu se va întoarce în Roșiori ca ingineră?

bind, fiecare în parte și toate laolaltă, nu numai despre pulsul spiritual al Buzăului și despre exigențele meru crescînde ale locuitorilor lui, ci și despre climatul nou, despre mutațiile produse în ultimii douăzeci de ani și în acest domeniu. În tradiții — cum este cea a organizării Dragăului la cea de vară și de flori — au fost asimilate, s-au contopit în noua efervescență a localității, alături de sultu de festivaluri, concursuri, simpoioane etc. la care își dau întîlnire — spre a se cunoaște și a-și demonstra măiestria — artiștii populari, creatorii și interpreții de folclor din întreg județul, reuniți pe scena festivalului și concursului „Cîntarea României” pentru a da grai de cîntec, de poezie și de dans bucuriei de a trăi o viață nouă și înfloritoare, într-o epocă fără de seamă în istoria locurilor și a țării.

Sînt toate acestea — mai este oare nevoie să spunem — semnele limpezii ale împlînirilor materiale și spirituale ale buzoienilor. Sînt toate acestea dovada limpezii și concretă a apariției, spre a dăinui, a ctitorilor buzoienilor din ultimele două decenii. Fabrici, cartiere și ansambliuri de locuințe vor vorbi generațiilor viitoare prin limbajul lor despre generațiile de azi. Faptele de cultură vor vorbi, la rîndu-le despre bogăția și bucuria împlinirii de inimă și de suflet, într-o firească, dialectică continuitate în timp și în spațiu.

Marea șansă

Urmare din pag. a 3-a

și unealta nu ar mai fi găsit, prin pastele în-tărite, drumul spre forma inchipuită. Triumfătoare, spre miezul nopții, femeia și-a smuls simlele vulturii din straturile de culoare, planetele și-au desprins petelele și au înflorit, fluturii și-au luat zborul... Stîngem luminile și înaintăm. În bolul central aprîndem uriașul candelabru, cascada de sticlă albă coborînd spre o apă care va urca în întîmpinarea sa dintr-o corolă de marmură. Aici, petele sînt decorații cu uriașe panouri de lemn, inoz și ceramică. Sisteme solare și sisteme mecanice, formule misterioase și complicate angrenaje — tot atîtea simboluri ale acestui timp dominat de știință și de tehnică. Le răspund, ca dintr-o ogîndă — moale, de lină mîtoasă și lină bătută în urzeală nemiloasă — imense tapiserii în culori atîșe și vii, evocatoare de stoeve, de evoluție a omului de la cultura Cucuteni la cultura zilelor noastre. Prin cutia de sticlă a casei scîrilor, distingem în noaptea dantelării inconfundabilă a Palatului culturii. Ne aflăm într-o clădire care are orgiul de a fi și o replică a celebrei construcții. De a oferi peste ani o dovadă a unei culturi care ne-am înțeles noi, ca generație, timpul, care a fost concepția noastră despre lume. „Ne-am străduțit, imi spune tînarul, să facem ceva care să ne reprezinte. Și ei — și privirile limi indică siluetele fantomatice ale constructorilor Palatului — trebuie să fi gîndit la fel. Ceea ce există aici — clădire, opere de artă — vorbesc toate despre epoca noastră plină de

Urmare din pag. a 3-a

tez pe acele mealeguri, dar ceva mă împiedica să plec în chiar seara aceea spre oraș. Am încercat ceea ce poate încerca orice călător pe aceste mealeguri. Am bătut la o poartă oarecare. Am spus dintr-o dată o dovadă a unei culturi care ne-am înțeles noi, ca generație, timpul, care a fost concepția noastră despre lume. „Ne-am străduțit, imi spune tînarul, să facem ceva care să ne reprezinte. Și ei — și privirile limi indică siluetele fantomatice ale constructorilor Palatului — trebuie să fi gîndit la fel. Ceea ce există aici — clădire, opere de artă — vorbesc toate despre epoca noastră plină de

căutări, de frămîntări, despre efortul nostru de a face saltul uriaș așteptat de veacuri”. Privesc spre Palatul culturii și-mi amintesc cum l-am cautat cîndva prin coridoarele sale nesfîrșite, cu iz de labirint, pe bărbatul aflat acum lîngă mine. Lucra undeva, pierdut într-un atelier neștiut de nimeni. Era pictor restaurator. O muncă minuoasă, imi spunea, care-ți cere o răbdare unică și o anume filozofie a vieții. Să refaci ce-au creat alții, să pătrunzi în intimitatea gîndului lui, să ghicești lacunele produse de timp și să le umpli fără a pune nimic de la tine, exact în maniera celui care a pictat cu secole în urmă. Și a venit șansa, marea șansă, de a i se oferi spații vaste, de a ieși din atelierul înecat în vremuri apuse, de a arăta lumii întregi ce gîndeste el, cum își poate face propriile gînduri să vorbească. Iasul își construia mîndru un nou centru monumental și în mijlocul acestuia o Casă a științei și tehnicii pentru tineret. Ur arhitect tîner, Dan Vișan, constructor tîner, o concepție îndrăznească...

Noua Casă a științei și tehnicii pentru tineret, inaugurată acum citeva zile la Iași, este o mare șansă. O șansă pentru tinerii artiști bucureșteni și moldoveni care au azi un spațiu al lor, unde să se întîlnească, să se instruiască, să se distreze. O șansă pentru constructorii care și-au pus semnătura pe încă un unicat de excepție. Și o șansă pentru dol tinerii plasticieni, frații Felicia și Ioan Euliga de a face pasul dorit îierbinte de orice artist autentic, de la intimitatea atelierului la întîlnirea cotidiană cu marea publică.

Toamnă de Bucovina

Urmare din pag. a 3-a

tez pe acele mealeguri, dar ceva mă împiedica să plec în chiar seara aceea spre oraș. Am încercat ceea ce poate încerca orice călător pe aceste mealeguri. Am bătut la o poartă oarecare. Am spus dintr-o dată o dovadă a unei culturi care ne-am înțeles noi, ca generație, timpul, care a fost concepția noastră despre lume. „Ne-am străduțit, imi spune tînarul, să facem ceva care să ne reprezinte. Și ei — și privirile limi indică siluetele fantomatice ale constructorilor Palatului — trebuie să fi gîndit la fel. Ceea ce există aici — clădire, opere de artă — vorbesc toate despre epoca noastră plină de

despre oamenii de azi, lucrători în pădure sau în mină, foștii plutași de pe Bistrița. Într-o vreme am fost trimis într-o cameră cu scoarțe și cu perne care sprijineau tavanul. A doua zi, l-am condus pe bărbat o bucată de drum spre mină în care lucra. Părea tîmțit și plin de scuze, că poate, nu m-am simțit bine la el. Ne-am promis o întîlnire cîndva, și dacă nu s-a întîmplat încă, asta nu înseamnă că timpul ei a trecut. La o răspîntie drumurile noastre s-au despărțit, eu am urcat într-o mașină forestieră, el a luat ca în fiecare dimineață drumul mîndru. Am așteptat un nou centru monumental și în mijlocul acestuia o Casă a științei și tehnicii pentru tineret. Ur arhitect tîner, Dan Vișan, constructor tîner, o concepție îndrăznească...

UN ZICBET PENTRU TA PŢEA cea Mai LUDGA

Revelion la Casa Scriitorilor

Revelionul scriitorilor a început înainte de programul obișnuit al restaurantului. La 11 dimineață s-a deschis bufetul și s-au împărțit țigările, membrii titulari două țigări, membrii stagiați una, membrii familiei Shapira la cerere. Mesele au fost astfel așezate încât scriitorii participau la revelion să-l poată vedea absolut din toate unghiurile pe prezidențe, pe viceprezidenți și pe directorul Uniunii Scriitorilor. Udrisite și fărâncă luseseră folosiți sâmbi figuranți ca să se așeze luminile. Cel mai greu s-a fost cu Pavel Anonim și Florin Pucă, deoarece aceștia nu vroiau să se deranjeze. Noroc însă cu Teofil Bălaș care le-a explicat într-o engleză cu ușor accent ardelenesc că vor avea dreptul să se așeze în timpul revelionului la mai multe mese. Încă înainte de ora 12 (nu 21) au început să sosească primii participanți: Eugen Barbu, însoțit de membrii ce-

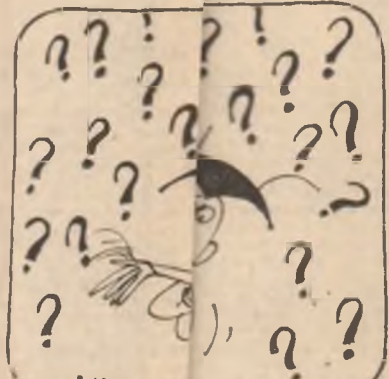
naclului de luni: Ov. S. Crohmăniceanu a fost parșut fix pe umărul uneia dintre statuile din fața Casei sub privirile admirative ale desantului, iar Nicolae Manolescu și-a scos trandafirul din buzunarul de la piept și i l-a oferit cu spini cu tot lui Mihai Ungheanu. Eugen Simion a transmis prin fostul său vecin, Constantin Tolu, că nu poate veni la revelionul scriitorilor, deoarece încă e sub impresia ultimei sale călătorii la Sângeru - Prahova.

La 12 fix, în sală s-au aprins luminile și a intrat biroul Uniunii în frunte cu conducerea sa operativă. Înaintea lor alergau cu o foaie în mână Ionel Botez și Fane Mihăilescu, care au început, imediat ce li s-a dat voie, să anunțe reparitizarea locurilor, ratificată desigur de Consiliul Uniunii. Totată lumea a fost desigur multumită iar D.R.P. i-a făcut semn lui Petre Sălcudeanu să înceapă în locul lui.

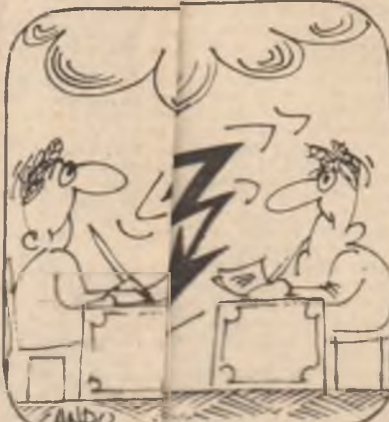
Constantin Chirliță, era, bineînțeles, roșu ca un ciresar, iar Ion Hobană părea proaspăt metalizat. „România literară” și „Luceafărul” au unit mesele, iar Mircea Dinescu i-a oferit scaunul său lui Iulian Neacsu. Vasile Băran a întrebă-o pe Sânziana Pop dacă nu vrea să facă schimb de locuință cu el. Pină și Ion Horea a ris prietenesce spre o fotografie a lui Cezar Ivănescu, pe care Nicolae Velea i-o arăta lui Platon Pardău. Din provincie au participat ca observatori: Anghel Dumbrăveanu, Mircea Tomus, M.R. Iacoban și Marin Sorescu. Nu au participat cei care nu erau pe listă și aveau datorii prea mari la Fond. S-a servit apă minerală și scriitorii prezenți i-au mințat pe cei absenți. De aceea revelionul a decurs într-o atmosferă foarte bună, plăcută. Ora închiderii a fost anunțată de Shapira în aplauzele tuturor celor de față.

SECVEFICE ALE ANERAR

inregisAndo

Finerii creatorii să răspundă, cu mai mult curaj, pe care și le pune tinăra de cititori

Polemiciile literare caracterizate prin obiectivitate și un ton amical

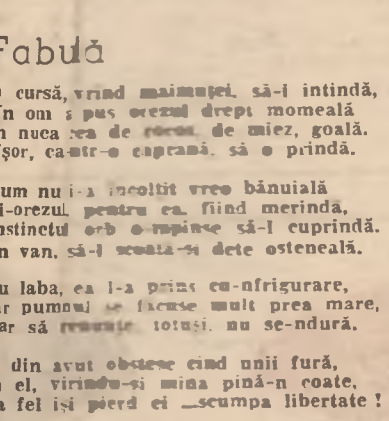
O veritabilă lă de vitalitate a cunoscut literatură copii și tineret

Creația literară tinerilor a fost, mai mult ca oricând, sală de critica de specialitate și fixată, prin alii pertinente și obiective, în contextul gsei al literaturii contemporane

Noul an prilejeste mai vecchilor" colaboratori ai „Luceafărului” prilejul de a înmîna ștampeta încierii noilor veniți în cimpul literelor...

Ionel Gologan

SĂ RÎDEM CU EI...

„Natura umană este ca o păclintă cu foi...” (Richard Neutra).
 „Cînd vorbim despre poezia lui Nichita Stănescu, trebuie să o facem în așa fel, încît să avem sentimentul că vorbim despre poezia lui.” (George Alboiu).
 „Totuși, se știe bine la ce se gîndeste cînd se gîndește la ceea ce nu se știe încă” (Matthias Mutschinski).
 „Nu-i bună nici să faci șmețele din ea, darmită amor” (Gabriel Iuga).
 „Creierul omenesc este astfel alcătuit încît să nu poată acționa decît astfel” (George Steiner).
 „Cu viața trebuia să se lupte ori George Cosbuc ori tata” (Radu Coșagu).
 „Vom ști că, așa cum pentru a se obține pinea trebuie mai întîi preparat aluatul, tot astfel se cuvine ca bărbatul să-și pregătească femeia în vederea raportului intim...” (Kama Sutra, II).
 „Eminentul medic care a pus un diagnostic atît de precis pare a nu fi observat un lucru: că femeia reprezintă în statuie este idioată doar pe jumătate, respectiv în jumătatea stîngă” (Constantin Noica).
 „Doar înălțimea Voastră cunoaște un fel de a vorbi care vorbește de sine, prin însuși felul de a vorbi” (Augusto Roa Bastos).
 „Ion vrea să dea cu chipul de pămînt, dar e în civil. Dă atunci cu vînzătorul de pămînt” (Cornel Udrea).
 „...Acesta, chiar vocea neînțeleșului care exprimă neînțeleșul era să... însăși de neînțeleș...” (Herman Broch).
 „Coborîm și urcăm pe niște scări întortocheate spre o sală de așteptare puternic luminată cu scaune și fotolii...” (Mircea Micu).
 „...Lăză prietenice cu țirfe și poezii, ba chiar cu înși de speță și mai joasă” (Jorge Luis Borges).
 „Da, am vrut să mă fac lăptar, țărancă, aviator, și marinar, inginer chimist și

iarăși doctor” (Doina Sălăjan).
 „Ouale văduvei apăreau în fiecare dimineață în piața Steklovskă...” (Mihail Bulgakov).
 „Copilul sau vițelul trăiește alături de mama lui, pe cînd ceea ce numim limba nouă elimină pe cea veche” (Alexandru Graur).
 „N-o să-mi spuneti că nu-i ciudat un bărbat pentru care nu există altă femeie decît cea legitimă. Și cînd cea legitimă e soră-mea, sînt cu totul îndreptățit să cred că bărbatul ăsta nu-i teafăr” (Adolfo Bioy Casares).
 „Oamenii, care au acceptat în copaci să se facă cald, s-au dat jos și au pus mină de la mină de au făcut epoca fierului forjat” (Cornel Udrea).
 „Si tot astfel, cel care a emigrat în plină tinerețe în China începe să simtă chinul...” (Leo Frobenius).
 „Oamenii alegă în toate cele cinci puncte cardinale” (Vasile Andriș).
 „Dar acest vicu este absolut de răspunderea păcatului și apare ca o virtute dacă este practicat în secret, într-un loc special rezervat pentru acest scop” (Imre Toth).
 „Marmelada-i marmeladă, adică o chestie, acolo, care zace ca proasta” (Gabriel Iuga).
 „Putem doar să facem presupuneri, în ce împrejurări și-a pierdut zeita virful nasului ei divin: poate e-a fost lovit de cizma unui barbar care, vrăjii de chipul ei, a vrut să-i distrugă de teamă să nu-l deochae și să nu-l ducă în ispită” (Andrzej Kusniewicz).
 „In comuna primitivă, telefonarea se făcea prin atenționare, respectiv de pe un deal era rostogolit un bolovan pentru a-l face atent pe interlocutor. De obicei, nu era făcut atent, ci era făcut morți” (Cornel Udrea).
 „Dinozaurii am mai văzut, slavă Domnului! Expoziții de pictură așisderea” (Mircea Micu).
 „Dar ce voia el să fie? Poate motan?” (Crista Wolf).

Remarcate de Mircea Constantinescu

Remarcate de Mircea Constantinescu

PARODII de Mircea Micu

ION BĂNUȚĂ

Panorama debutanților

I-am făcut eu panorama pină și lui Dalai-Lama și m-am plîns de dorul lelii toamă lui Machiavelli. Numai cel pe care l-am debutat pe cînd eram jun și director bun nu mă mai cunosc pe drum. Iși în ochii într-o parte și-au uitat de prima carte behă-i-ar oile și plouă-i-ar ploile ale debutanților. Cînd îi văd umbind tereștri toți cu morgă și maestri cu cărțile sub bănuț zic: „ura! Ion Bănuță c-a-i pus roată la căruță; ăștia sînt și n-cei care alții... tata nu mai face!”

ION HOREA

Iarna în sat

Dei risipirea ioamnei n-a mai rămas un șfanț Toți cîinii sîd în coadă pe margine de șanț. Miroase a răchie de prună de trîznesie Și la comparativ au adus iarăși pește Mercurius, oceanic, de cel cu vitamine Că de mîinii odată își merge-o lună bine. Toți iepurii sălbateci cuprinși de foame, parcă Stau sfînti în două labe cu nasul în cotară Pe cînd dulăi apatici mal fini și educați Adulmecă-n cămară mînosul de cîrnați. Melancolii prîndute mă-nceară; azi pesemne, Si-să vrea să fac o muncă utilă. Să tai lemne Sau să mă duc vreedată decis la primărie Să port descuții despre recolta ce-o să fie.

MIRCEA DINESCU

Balada străzii „Zece mese”

Demult cînd corbii își scoteau chiar ochii înveninați de alte interese dacă vroiai să-ți cumperi bumbi și rochii mergeai pe strada zisă „Zece mese”.

Erau băcați obezi purtînd la țiple erini palizi ca voalul de mirese și orișice putea să se înfîmple pe strada denumită „Zece mese”.

Acolo s-au schimbat covrigi pe Dero și văduve bogate pe mirese acolo s-a plîmbat pină și Nero descuții și trist pe strada „Zece mese”.

Acuma însă nu sînt interese și-n lumca asta practică și nouă a dispărut ceva din „Zece mese” și-n consecință au rămas doar două.

PETRE STOICA

Nu vă supărați

Nu vă supărați dacă vă întreb cine a domni în Roma pe la 188 sau cine a descoperit Nitroglicerina cine a cîștigat la Waterloo și ce mă rog sau cine a fost Brahmaputra cu ce sâpung se spăla Gîngis-Han nu-i așa că nu știți nimic dar pe mine evident mă cunoașteți cîm mă numesc eu. Așa mai tare sigur că Petre și sigur că Stoica și nu vă speriați am să vin și beu ultima sticlă de căpsunică pe care am uitat s-o beau acum un an pe jos am să vin fiindcă mi-am amancat bicicleta.

NIC. NICOLAESCU

RUSALIN MUREȘANU

Mielu și Nelu

(VARIANTĂ)

— Uite zice Nelu ăsta este mielul și de-i dau lapte nu papă nimic. Bea și el ca omul chiar cu biberonul. Dar la anu, zice el va fi cîrîm și va paște iarbă, iar eu, ca cioban o să-mi las și barbă și voi bea molan. (Nu cu biberonul ei cu damijonul).

ALEXANDRU ANDRIȘOIU

Amintiri din junețe

N-am fost pe la Beiuș demult, e caldă-n amintire spuza. Dar eu din fire sînt ocul și l-am cîștit pe Lampedusa.

Cînd mă plîmbam pe Corso seara, tînră poet, cu M. Malita coleg de bancă, ceana Tița ieșea în camizol pe scară.

Avea zulufi și gene scurte și un dulău atît de rău încît l-am dat pe două sute unui țigan din Tămădău.

Treceau și două domnișoare, de era soare sau ploap și amîndouă, mi se pare, aveau tătic un protopop.

Birtași din urbea heruvină ne ofereau rachiu și șprîi. Purtam mustăți și borsalin și-aveam pantofii foarte... „șpit”.

Toate vădelele cîlîte zimbînd obtuz ca Mona Lisa se inclinau să ne incite cum inclina e Turnul Pisa.

NIC. NICOLAESCU

CRISTIAN MIHĂILESCU

POST RESTANT

Nicolae Velea, București: schița d-voastră este excelentă, sperăm s-o publicăm cel puțin de cînd ori? Oricum, treceți pe la redacție ca să vă cunoaștem și pentru a afla cîte ceva despre vreme.

Geo Dumitrescu, Otopeni: pseudonimul pe care l-ați ales este de fapt numele unui cunoscut poet, așa că... Am dori să ne mai trimiteți, de aceea vă trimitem un plic și un timbru, împreună cu o sticlă cu benzină.

Mihai Ungheanu, Slobozia: sinteti prea blind, ocotii prea mult subiectul. Adevărul trebuie spus direct, fără menajamente, altfel degeaba încercați să cîștigați bunăvoința tuturor. Deși nu se obișnuiește, vom răspunde rugămintii d-voastră, transmitîndu-i textul d-voastră lui Nicolae Manolescu prin Zigu Ornea.

Radu G. Teposu, Sîrnea: fragmentele din romanul „Cap limpede” nu sînt edificatoare pentru ce aveți de gînd cu el. Am înțeles totuși că doriți să scrieți o biografie romanzată a marelui pictor spaniol Goya, ceea ce nu numai că vi se potrivește, dar vă face și cinste.

Traian Iancu, Făget: nu plătim ceva care nu apare și nici nu avem bani ca să plătim ceva ce apare. Această-i întrebare!

Dan Frunteleată, Mehedinți: prozele d-voastră, chiar dacă le subintitulați „poezii” (de ce?) ne-au plăcut și i le propunem colegului nostru Cezar Ivănescu pentru suplimentul ce-naclului „Numele poetului”. Mai trimiteți, prin poștă, desigur.

Iulian Neacsu, București: La mulți ani! Să fiți sănătoși și dea domnului să vi se răspundă și d-voastră la „Post restant”!

SORIN POSTOLACHE

SORIN TRUSCĂ

Singur, dar nu și în Mongolia

Într-una din zilele acestui an — spre vară — Mircea Micu fu rugat de Traian Iancu să se ducă la prezidențe.

— No, și nu te mai aranja așa, că tu frumos ești, adăuga din proprie inițiativă directorul mesei, sorbind cu nesăț dintr-un pahar cu vin, în timp ce M. M. scosese din buzunarul de la piept fotografia lui Charles Bronson cu să-i aranjeze frizura.

— Dragă Mircea, începu D. R., ce mai faci, cum o duci, ești mulțumit de tine sau nu? Te derub toate astle ca să te rog să însoțești un grup de muzicanti într-o scurtă călătorie prin țară.

— Dar...
 — Lasă, știe tu și că toată lumea că pleci în Mongolia, dar e foarte năma: o confuzie datorată lui Teofil Bălaș.

— Dar Marilena, Oana... ele așteaptă cadouri din Mongolia, și...
 — Înțeleg de obicei că cadourile sînt din țară, dar dacă de cine ori, am înțeles prin Teofil că în Mongolia, scrii impresiile în „Luceafărul” și trebuie să faci la legătura cu Botez, aranjată și formalizată, dar ai grijă să scrii cînd pleacă, ca să ai în mînă o scrisoare o oră gînd. În Mongolia pleci după ce se întoarce Pînt de la Carle.

M. M. se așeză nerădăc la superbul lui birou de la ultimul etaj.

— Ce-i, domnule M. M. i-a întrebă Mihai, contăbilități sînt ai Oana, ai Marilene de bani?

— Nu, dar trebuie să plec în Mongolia înainte să-mi întorc scrisoarea la mare.

— În, cum să-l duc, ora Mircea, îl compuneri Mihai.

— Poate căteva zile M. M. și-l băd rămas bun cu lacrimi în ochii de la țară.

— Să nu vă supărați dacă nu primim scrisori, vin greu de scris, dar am înțeles că în „Luceafărul” și în „Zece mese” sînt și scrisori de la voi.

În Gara de Nord, unde te duci, să te vadă cu mongolii, să-ți mare îmbrăcăminte, să te întinesti cu creșterea creșterii, dar nu ai nevoie de nimic, cînd din distanță se aud vocile crîncine dintr-un balcon: „Atenție! Atenție! Tovarășii Mircea Micu este adaptat la biroul de informatică, Tevarășii Mircea...”

Mircea Micu se repezi într-o scrisoare, cu patru geamantane în mînă și două în spate. Rădă și aștepta impasiv cu un îndrăgînit aer, cu mustață și ochi albi.

— Costică (Georgescu) — n-ai, ce scalt tu pe aici?...

— Păi nu mergem împreună?

— Unde?

— Păi întrebă-l pe nea Botez, că el mi-a telefonat la Sînzaru și mi-a zis: veni că prezidențele a dat dispoziție să pleci prin țară, însoțit de Mircea Micu.

M. M. lăsă geamantanele jos și oftă, privind într-o parte.

— Acum de întors din Mongolia nu mă mai pot întoarce, dar am scris primul capitol din însemnările mele de călătorie de acolo, ieri au apărut în „Luceafărul”. Așa că, mongolule, har la Athenee Palace, să schimb cu un american plăntica mea cu whisky — și să dau un telefon internațional la Neptun, lui Marilena.

— Nu vă supărați —

Iulian Neacsu

NIC. NICOLAESCU

«Printre români mă simt acasă»

DE VORBĂ CU ANTONINE MAILLET

de curind, atât de necesare legături și schimburi culturale dintre scriitorii români și cei din străinătate...

— Doamnă Maillet, pentru cei ce n-au avut privilegiul să vă asculte direct, și îndesând pentru cititorii revistei literare „Luceafărul”...

— Există vreaun raport, dincolo de similitudinea faptică, între Acadia și România? — Da, se pare că similitudinile intertextuale...

— Ce a însemnat premiul Goncourt pentru Dvs.? — Premiul Goncourt este un prestigiu european...

— Ce a însemnat premiul Goncourt pentru Dvs.? — Premiul Goncourt este un prestigiu european...

— Ce a însemnat premiul Goncourt pentru Dvs.? — Premiul Goncourt este un prestigiu european...

— Ce a însemnat premiul Goncourt pentru Dvs.? — Premiul Goncourt este un prestigiu european...

— Ce a însemnat premiul Goncourt pentru Dvs.? — Premiul Goncourt este un prestigiu european...

— Ce a însemnat premiul Goncourt pentru Dvs.? — Premiul Goncourt este un prestigiu european...

— Ce a însemnat premiul Goncourt pentru Dvs.? — Premiul Goncourt este un prestigiu european...

— Ce a însemnat premiul Goncourt pentru Dvs.? — Premiul Goncourt este un prestigiu european...

— Ce a însemnat premiul Goncourt pentru Dvs.? — Premiul Goncourt este un prestigiu european...

REVISTA S

PETER JAY este una dintre prezențe din poezia britanică...

FORMA POETICĂ este folosită în literatura scoțiană...

POEZIA NAȚIONALĂ FRĂ, Kalevala este o epopee finlandeză...

SĂRI PRIMA ARTI de poezie analizată în articolele publicate...

JOHN HAFENDEN dedică o prezentare biografică lui Auden...

EXCEPTIONAL STUDIUL lui Friedrich Schlegel...

Interviu realizat de Antoaneta Ralian cu Balcanice...

Interviu realizat de Dumitru M. Ion cu Tacerea...

LENE GRAM

Născută în 1941, cunoscută jurnalistă, autore a numeroase însemnări de călătorie...

Copila artistă (FRAGMENTE)

Acea mică pasăre care cînta ca un câmar dar arăta ca o vrăbie deghizată...

hotelul zăcînd prăsit în cenusie uitare în ceața albăstruiilor fumuri...

văduva era proprietăreașă a unui șir de vile în jurul cîntă distins...

Duminicile se înghesuiau tot în micile avioane ale companiilor petroliere...

stirneau în bărbăți despotrivă dorința de aventură și de distrugere...

ACASA LUNTRIILE

Amintiri prînse în Brazilia Cotelui de Roma, în ghiozdan, alții pisici...

— I-au furat luntrea lui Mihai Caș, îi rămîn copii pe drumuri...

— Fraților, a strigat alai, descumpănit și indignat, să-mi ia Dumnezeu gura dăcă...

— Măcar un obște, zicea cîte unul, privind în viitorul care ținea de trei zile...

— Dacă n-are ursul coadă! — Tar mureșea, în ilie roșu, cu bundă...

— Și iață, într-o seară s-au oprit zăpezile și s-a pornit Crivățul...

— Și iață, într-o seară s-au oprit zăpezile și s-a pornit Crivățul...

Luceafărul Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTA ROMANIA

Redactor șef: Nicolae Dan Frunțelată, Mihail Ungheanu (redactor-șef adjunct), Gheorghe Suciu (secretar responsabil de redacție)

REDACȚIA: București, Piața Școlii nr. 1, tel. 17 32 09 ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 60 74 08

Tiparul executat la: COMBINATUL POLIGRAFIC CASA ȘCINTEII

Fănuș Neagu